

ЦЯЛОСТЕН УЧЕНИК

от Джон Стот

превод от английски: Димитър Працинков
2020

Информация за Джон Стот

Джон Стот (27.04.1921 – 27.07.2011), свещеник в Англиканска църква и теолог, който стана известен като лидер на световното евангелско движение и беше един от авторите на „Споразумението в Лозана“ през 1974 – конференция, в която участваха около 2700 религиозни лидери от 150 държави, организирана от комитет, ръководен от американският евангелизатор Били Грем. През 1974 Стот основа международно евангелизаторско движение, което стана известно с името „Служението на Джон Стот,“ както и „Лондонски институт за съвременно християнство,“ чийто почетен президент остана до смъртта си. През 2005 списание „Time“ го включи сред 100-те най-влиятелни личности на света. Когато почина през 2011, в много големи църкви в САЩ, Канада, Австралия, в Африка, Азия и Латинска Америка бяха извършени погребални служби в негова памет. Написал е 50 книги. Притежавал е таланта да обяснява сложните теологични теми по начин, който е разбираем от обикновените хора.

(Коментар: Превел съм няколко негови книги. Можете да ги намерите на <http://methodist.bg/resursi/knigi/> Д.Пр)

Съдържание

Предговор – Ученици или християни	2
Глава 1 Несъответствие, дефектност	3
Глава 2 Прилика с Христос	6
Глава 3 Зрялост	9
Глава 4 Грижа за творението	12
Глава 5 Простота	15
Глава 6 Равновесие	22
Глава 7 Зависимост	27
Глава 8 Смърт	30
Заклучение	36

Предговор

Ще обясня и потвърдя заглавието на настоящата книга, „Цялостен ученик.“

Първо, защо „ученик“?

За много хора ще е изненадва, когато открият, че в Новия Завет последователите на Исус само 3 пъти са били наричани „християни.“

Най-забележителната случка е в коментара на Лука, че в Антиохия, столица на древното Антиохийско княжество, в древна Сирия, а сега - в територията на Турция, учениците на Исус за пръв път били наречени „християни“ (Деян.11:26). Тогава населението на Антиохия е било интернационално. Поради това и църквата е била интернационална, и е било подходящо те да бъдат наричани „християни,“ **за да се покаже,**

че тяхното етническо различие е било преодоляно от тяхната обща привързаност към Христос.

Другите два случая на използване на думата „християни“ просто свидетелстват, че тази дума е започнала широко да бъде използвана. Поради това, когато Павел бил разпитван от цар Агрипа и той директно му се противопоставил, обяснявайки му кой е Исус, Агрипа извикал на Павел: „*Мислиш ли, че за толкова кратко време можеш да ме убедиш да стана християнин?*“ (Деян. 26:28 – мой превод).

После апостол Петър, чието първо писмо е написано, за да се противопостави на обстановката на нарастващо преследване, установил, че е нужно да посочи разликата между **онзи**, които страда, защото е „престъпник“ и **гози**, който страда, защото е „християнин.“ (1Пет. 4:16), т.е. защото принадлежи на Христос. Двете думи (*християнин* и *ученик*) предполагат връзка с Исус, въпреки, че **може би ученик е по-силната от двете**, защото тя неизбежно предполага привързаност на ученика към учителя. През трите години на публичното служение на Исус, Дванадесетте били ученици, преди да станат апостоли и като ученици са изпълнявали указанията на техния учител и повелител.

На човек му се иска по някакъв начин думата „ученик“ да беше продължила да бъде използвана през следващите векове, **с цел християните бъдат съзнателни ученици на Исус и да гледат сериозно на тяхната отговорност, че са „обект на строго обучение.“**

Тревогата ми в тази книга е, че ние, които твърдим, че сме ученици на Господ Исус, ще го предизвикаме той отново да каже: „*Защо ме призовавате с думите „Господи, Господи,“ а не вършите това, което казвам?*“ (Лука 6:46). **Защото истинското ученичество е цялостно и ентусиазирано ученичество** (Коментар: В наше време изчезна „ентузиазма“ както като дума, така и като вид поведение. А Чърчил е казал: „*Успехът – това е да вървим с ентусиазъм от един провал към следващия.*“ Каква дълбока мъдрост има в тази мисъл! Тя е в хармония с идеята, изложена от Киплинг в прочутото му стихотворение „Победителят.“ (Д.Пр.) и сега дойде реда да обясня следващата моя дума.

И така, защо използвам думата „цялостно“? Тъй като това е прилагателното, което използвам, за да опиша нашето ученичество, е важно да подчертаем смисъла, в който аз я използвам.

Английската дума „radical“ (Коментар: Която аз съм превел като „цялостен.“ (Д.Пр.) произлиза от латинската дума radix, **корен**. Първоначално думата „radical“ е била използвана за политическо обозначаване на хора, като политикът от 19-я век Уилям Кобет и техните крайни либерални и реформаторски виждания. Но после тази дума започнала да бъде използвана за обозначаване на всеки човек, чиито мнения достигали до корените **и който е безкомпромисен в тяхното устояване.**

Сега сме готови да съберем заедно съществителното и прилагателното, и да зададем нашия трети въпрос: „Защо цялостен ученик?“ Въпросът е очевиден.

В християнската общност има различни нива на обвързаност и посветеност. Самият Исус е онагледил какво се случва със семената, които описва в притчата за сеяча (Мат. 13:3-23; Марк 4:3-20; Лука 8:4-15). **Разликата между семената се определя от вида на почвата**, в която те биват посадени. За семето, посято на камениста почва Исус казва: „*То нямаше корен.*“

Избирателността е обичайният ни начин да заобикаляме цялостното ученичество: ние искаме да избираме областите, в които обвързаността ни устройва и да се държим далече от тези области, в които ще трябва да платим висока цена за тази обвързаност. Но понеже Исус е Господ, ние нямаме никакво право да избиваме областите, в които ще се подчиним на неговата власт.

Исус е достоен да получи почит и божествена власт; и благословиите – повече, отколкото можем да дадем, да бъдат, Господи, вечно твой.
(Исаак Ватс)

Целта ми в тази книга е **да разгледаме 8 характеристики на християнското ученичество, които често пъти са пренебрегвани, но въпреки това заслужават да бъдат приемани сериозно.**

Глава 1

Несъответствие, дефектност

Първата характеристика на цялостния ученик е това, което ви предлагам, преди да го нарека „несъответствие, дефектност.“ Ще обясня защо съм го нарекъл така.

Църквата има двойна отговорност за заобикалящия ни свят. **От една страна, ние трябва да живеем, да служим и да свидетелстваме в света. От друга страна, ние трябва да избягваме да не станем замърсени. от света.** Следователно, **ние нито трябва да се стремим да запазим светостта си, чрез бягството си от света,**

нито пък да жертваме светостта си, приспособявайки се към света.

Изводът е, че както бягството, така и приспособяването са ни забранени. Това е една от важните теми в цялата Библия – че Бог призовава хора, които да станат негови и ни призовава да бъдем различни от другите хора. Той постоянно казва на хората си: „*Бъдете святи, защото Аз съм свят*“ (Лев.11:45; 1Пет.1:15-16). Тази фундаментална тема се повтаря във всичките четири основни части на Библията: Законът, Пророците, учението на Исус и учението на апостолите.

Първо, Законът. Бог казал на хората си чрез Моисей: „*Да не правите, както правят в Египетската земя, където сте живели, и да не правите, както правят Ханаанската земя, където Аз ви завеждам; и да не ходите според техните наредби. А Моите заповеди да спазвате и моите наредби да пазите и изпълнявате. Аз съм Йехова, вашият Бог.*“ (Лев. 18:3-4)

По същият начин, Божият упрек към неговите хора, изречен чрез пророк Йезекиил е, „*вие не ходехте в наредбите Ми, нито изпълнявахте законите Ми, а се приспособихте към стандартите на народите около вас*“ (Йез. 11:12 – мой превод).

Същото е и в Новия завет. В Проповедта на планината Исус говори за лицемерите и езичниците, и добавя: „*Не бъдете като тях*“ (Мат.6:8). Накрая апостол Павел написал в Римляни: „*Не се приспособявайте към образа на света, а бъдете преобразявани чрез обновяването на вашия ум*“ (Рим. 12:2 – мой превод).

Следователно, това е Божият призив към цялостно ученичество, към решително неприспособяване към заобикалящата ни култура. Това е призив за усъвършенстване на християнската контра-култура, призив към ангажиране в работа в света, без да правим компромис.

Тогава какви са съвременните тенденции, които заплашват да ни погълнат и на които ние трябва да се устояваме. Ще разгледаме 4 такива тенденции.

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВОТО НА ПЛУРАЛИЗМА

Плурализъмът твърди, че всеки „изъм“ притежава своя независима валидност и еднакво право ние да го уважаваме. Следователно, плурализъмът отхвърля християнските твърдения за уникалност и окончателност, и осъжда като явна арогантност всеки опит да бъде накаран някой човек (а на не говорим за всички хора) да повярва в това, което плурализъмът счита, че то е просто наше собствено мнение.

Как трябва ние да отговорим на духът на плурализма? Надявам се, с голямо смирение и с никакъв намек са лично превъзходство. Но сме длъжни да продължаваме да потвърждаваме уникалността и окончателността на Исус Христос. Защото той е уникален със своето превъплъщение (единственият и само един Бог-човек), уникален в своето жертвоприношение (единствено той е умрял за греховете на света) и уникален със своето възкресение (единственият, който е победил смъртта). И той като в никоя друга личност, а в Исус от Назарет, Бог за пръв път стана човек (в неговото раждане), после понесе нашите грехове (в неговата смърт) и после победи смъртта (с неговото възкресение), той е уникално компетентен да спасява грешните хора. Никой друг не притежава неговата квалификация.

Поради това ние можем да говорим за Александър Велики, за Чарлз Велики и за Наполеон Велики, но не и за Исус велики. Той не е Велик – той е Единственият. Няма никой като него. Той няма никакви съперници и никакви наследници.

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВОТО НА МАТЕРИАЛИЗМА

Втората широко разпространена светска тенденция, на която християнските ученици трябва да се противопоставят, е материализма. Той не е просто приемане на реалността на материалния свят. Ако беше така, всички християни щяха да бъдат материалисти, тъй като ние вярваме, че Бог, който е създал материалния свят и е направил неговите благословии да са на наше разположение. Освен това Бог е потвърдил материалният ред чрез превъплъщението и възкресението на своя Син, във водата на кръщението и в хляба и виното на Господната Трапеза. Не е чудно, че Уилям Темпъл (*Коментар: 1881-1944 англичански пастор, епископ и архиепископ на Йорк и Кентърбъри. Д.Пр.*) описва християнството като най-материалната от всички религии. Но християнството не е материалистическо.

Материализъмът, прекомерното фокусиране в материалните неща – може да съкрати духовния ни живот. Исус ни е казал да не трупаме богатства на земята и ни е предупредил да не сме алчни и скъперници. Същото е направил и апостол Павел, като ни призовава вместо това, стилът ни на живот да се отличава с простота, щедрост и задоволство, казвайки, че самият той се е научил да бъде доволен в каквато и ситуация да е бил (Фил.4:11).

Павел добавил, че „*благочестието с удовлетворение е голяма печалба*“ (1Тим.6:6) и после продължил за да обясни, „*защото не сме внесли нищо в света, нито можем да изнесем нещо от него*“. Може би той съзнателно повтаря казаното от Йов: „*Гол излязох от утробата на майка си и гол ще си замина*.“ (Йов 1:21). Иначе казано, животът на земята е кратко пътуване между двата момента на голота. Поради това е разумно да пътуваме с малко багаж. Ние няма да вземем нищо с нас (Аз ще говоря повече за материализма в гл. 5.)

(Коментар: Един човек е казал: „Не съм виждал катафалка с ремарке“ Д.Пр.)

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВОТО НА ОТНОСИТЕЛНОСТТА НА МОРАЛА

Третата съвременна тенденция, която ни заплашва **и на която не трябва да се предаваме**, е коварният дух на относителността на морала. (Коментар: „Относителността на морала“ е учение, според което в морала няма абсолютни истини и че представите това кое нещо е добро и правилно или е зло и неправилно, **зависят човека или от културата на обществото**. Д.Пр.) Всичко свързано с морала е хлъзгаво. Със сигурност такова е положението в Западния свят. Хората са объркани и се чудят дали изобщо са останали някои абсолютни и непроменими неща. **Относителността се е разпространила в културата и се просмуква в църквата.**

Няма сфера, в която относителността да е по-очевидна, отколкото е тя в сферата на сексуалния морал и сексуалните отношения, които се появиха след 1960-те. Преди това беше всеобщо прието (поне там, където на юдею-християнския морал се гледеше сериозно), че бракът е моногамен, между мъж и жена, и е любовен съюз за цял живот, и че е единствената дадена от Бога връзка за сексуална интимност. Но сега, даже в някои църкви, съжителството без брак е широко практикувано и то е разпространявано с тази обвързаност, която е характерна за истинския брак, а същевременно сексуалното партньорство между хора от един и същи пол е насърчавано като алтернатива на брака между мъж и жена.

За разлика от тези тенденции, Исус Христос призовава учениците си да се подчиняват и приспособяват **към неговите стандарти**. Понякога се твърди, че Исус не е говорил за тези неща. **Но той е говорил**. Той е цитирал както Бит.1:27 („*В началото Бог ги създаде мъж и жена.*“ - мой превод), така и Бит.2:24 („*Човек ще остави баща си и майка си, и ще се привърже към жена си и двамата ще станат една плът*“ – мой превод) и по този начин е дал библейското определение на брака. А след като цитирал тези стихове от Стария Завет, Исус им дал своето собствено потвърждение, като казал: „*онова, което Бог е съединил заедно, нека никой да не го разделя*“ (Мат. 19:4-6 – мой превод).

Тази гледна точка е била критично оценена от видния американски философ в областта на морала и обществените отношения Авраам Едел (1908-2007), чиято първа важна книга беше озаглавена „Морална преценка“ и подзаглавие „Употребата на науката в морала.“ В нея той написал: „В основата си моралът е условен“ и продължил с едно прочуто бездарно стихотворение:

Всичко зависи от това къде сте,
всичко зависи от това кога сте,
всичко зависи от това какво чувствате,
всичко зависи от това как се чувствате,
всичко зависи от това как сте отгледан и възпитан,
всичко зависи от това какво е възхвалявано.
Това, което днес е правилно, утре е неправилно,
то е радост във Франция и е мъка в Англия.
Всичко зависи от гледната точка,
дали сте в Австралия или сте в Тимбукту.
В Рим правете това, което правят римляните.
Ако просто се случи, че вкусовете на вас и на другите са еднакви,
тогава вие имате морал.
Но когато предпочитанията ви са противоположни,
всичко е условно, всичко е условно.

(Abraham Edel, "Ethical Judgment: The use of Science in Ethics (New Brunswick, N.J.: Transaction Publishers, 1955), p.16)

Цялостните християнски ученици не трябва да се съгласяват с това твърдение. Със сигурност и ние не винаги сме напълно прави в моралните си преценки, но във всяка ситуация трябва да се стремим точно да прилагаме библейските принципи. Основното в християнското поведение трябва да е властването на Исус Христос над нас. **Основата на нашия живот винаги е „Исус е Господ!“**

Следователно, **фундаменталният въпрос пред църквата е: кой е Господ? Дали църквата има власт над Исус Христос, така че тя да има свободата да редактира и да манипулира думите му - да приема това, което ѝ харесва и да отхвърля онова, което не ѝ харесва? Или Исус е нашият Учител и нашият Господ, поради което ние трябва да вярваме и да се подчиняваме на неговото учение?**

Исус все още ни казва: „*Защо ме призовавате „Господи, Господи, а не вършите това, което казвам?*“ (Лука 6:46). Да изповядваме, че Исус е Господ, **но да не му се подчиняваме** – това означава да изграждаме живота си върху пясък. И отново, в горната стая, по време на Последната вечеря, той е казал: „*Който има Моите заповеди и ги спазва, той е този, който Ме обича.*“ (Йоан 14:21 – мой превод).

Това значи, че тук отново има две култури и две ценностни системи, два стандарта и два вида стила на живот. **От едната страна е модата на света около нас, другата страна е разкритата, добра и привлекателна Божия воля.** На цялостните християни им е лесно да направят своя избор.

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВОТО НА НАРЦИСИЗМА

Сега стигнахме до четвъртата съвременна тенденция – нарцисизма. В гръцката митология Нарцис е бил красив младеж, който видял образа си в отражението на един вир, влюбил се в собствения си образ, скочил във водата и се удавил. Следователно, **нарцисизмът е прекомерно силна любов към нас самите, едно необузвано възхищение от себе си.** През 1970-те нарцисизма намери своето отражение в движението „Човешки потенциал“, което подчертаваше нуждата от само-реализиране. През 1980-те и 1990-те движението „Нова Ера“ реши да възприеме нашумелите и модни тенденции в обществото. Шърли МакЛейн би могла да бъде наречена върховен свещеник и тя беше главозамайна от себе си. Според нея определението за добрата новина е следното:

„Аз знам, че съществувам; следователно, аз съм.

Аз знам че съществува божия сила; следователно има божия сила.

Тъй като аз съм част от тази сила, аз съм такава, каквато съм.“

Това определение звучи **като преднамерена пародия** на Божието откровение на самия себе си пред Моисей: „*Аз съм Онзи, Който съм.*“ (Исх.3:14).

Движението „Нова ера“ ни призовава да се вгледаме вътре в себе си и да изследваме себе си, защото решението на нашите проблеми се намира вътре в самите нас. Ние нямаме нужда от спасител, който да дойде при нас от някъде; ние можем да бъдем нашия собствен спасител. За нещастие, част от това учение проникна в църквата и някои християни ни убеждаваха, че ние не само трябва да обичаме Бога и ближния си, но трябва да обичаме и себе си. Но това е неправилно и то - поради три причини. **Първо**, Исус е говорил за „първата и най-важна заповед“ и за „втората заповед“, **но не е споменавал за трета заповед.** **Второ**, **себелюбието е един от признаците за последните дни** (2Тим.3:2). **Трето**, значението на любовта от вида агаре е да жертваме себе си в служба на другите. **Жертването на себе си в служба в себе си е очевидна глупост!** Тогава, какво трябва да е нашето отношение към самите себе си? То е комбинация от самоутвърждаване и от само-отричане – утвърждаване на всяко нещо, което идва при нас от нашето сътворение и спасение, и отричане от всяко нещо, което ни отклонява към едно нездравословно прекомерно фокусиране в себе си. Трябва да се подчиняваме на здравословните заповеди на Бога, (които са подсилени и от Исус), да обичаме Бога с цялото си същество и да обичаме ближния си така, както обичаме себе си. **Защото Бог възнамерява неговата църква са бъде общество на любов, което се покланя на него и да служи на другите хора.**

Всички знаят, че обичта е най-великото нещо на света, а християните знаят и защо е така. Това е така, защото Бог е любов. Испанският царедворец от 13-я век Реймънд Люл (мисионер при мюсюлманите в Северна Африка) написал, че „**този който не обича, не живее.**“ Защото да живеем, означава да обичаме и ако липсва обич, човешката личност се разпада на съставните си части. Това е причината, поради която всеки човек се стреми към истински взаимоотношения на обич с другите хора.

Ние разгледахме четири важни светски тенденции, които заплашват да погълнат християнската общност. Пред лицето на тези заплахи всички **ние сме призовани да не бъдем слабоумни хора, които се приспособяват, а да бъдем цялостно неприспособяващи се.** За разлика от тенденцията на плурализма, ние сме призовани да бъдем общество на вярата, защитаваща уникалността на Исус Христос. За разлика от тенденцията на материализма, **ние трябва да бъдем общество на хора, които живеят скромно и вървят по дългия път към светостта.** За разлика от тенденцията на относителността на морала, ние трябва да сме общество на подчинението. За разлика от тенденцията на нарцисизма, ние трябва да бъдем общество на любовта. Ние **не трябва** да бъдем като тръстици, които са люлени от вятъра и повалени на земята от поривите на общественото мнение, а да бъдем непреклонни като скали в планински поток. Ние не трябва да бъдем като риба, която плува по течението (Малкълм Мъгеридж е казал: „**само мъртвата риба плува по течението**“), а **да плуваме срещу течението**, даже против основното течение на културата, сред която живеем. Не трябва да бъдем като хамелеоните, гущери, които променят окраската си, за да не се различават от заобикалящата ги среда, а да стоим ясно и видимо различаващи се от нашето обкръжение.

Тогава, на какво трябва да наподобяват християните, ако не трябва да бъдем като тръстиките, като умрелите риби и хамелеоните? Дали Божието слово е изцяло негативно и просто ни казва да избягваме да бъдем формирани според модела на света около нас? Не. Божието слово е позитивно. Ние трябва да бъдем като Христос „**съобразени с образа на Неговия Син**“ (Рим. 8:29). А това ни отвежда при следващата глава.

Глава 2

Прилика с Христос

На 1.04.2007 празнувах 86-я си рожден ден и използвах възможността да обявя оставката си от

активно публично служение. Въпреки, че отклоних всички последващи ангажименти за публично говорене, аз вече бях записал в програмата си една покана да произнесе слово на ежегодната конференция на протестантското евангелско движение Keswick Convention, основано през 1875 в северозападната английска област Кумбрия. Тази глава от книгата се основава на текста от това слово.

Ясно си спомням главният въпрос, който озадачаваше мен и приятелите ми, когато бях млад християнин. Той беше следният: „С каква цел Бог е създал хората? Ясно беше, че вече бяхме станали християни, но какво следваше от това?“

Разбира се, ние знаехме прочутото твърдение на Уестминтърският кратък катехизис, че „важната крайна цел на човека, е да прославя Бога и вечно да Му се радва.“ Освен това се мъчехме да разберем смисъла на думите: „Обичай Бога, обичай ближния си.“

Но нито едното, нито другото бяха изцяло задоволяващи. Поради това искам да споделя с вас къде разумът ми намери покой сега, когато приближавам края на моят път към светостта на земята. Стигнах до следното заключение: **Бог иска хората му да станат като Христос, защото Божията воля е, хората на Бога да приличат на Христос.**

БИБЛЕЙСКА ОСНОВА НА ПРИЗИВА ДА ПРИЛИЧАМЕ НА ХРИСТОС

Библейската основа за призива да приличаме на Христос не е един единствен текст, защото основата е много съществена и не може да бъде обобщена в един текст. Основата се състои от три текста, които е добре да ги държим и разглеждаме заедно: **Рим. 8:29; 2Кор.3:18** и **1Йоан 3:2**.

Първият текст е Рим. 8:29: Бог „*ги и предопредели* (неговите хора) *да бъдат приспособени към образа на Неговия Син.*“ (мой превод). Когато Адам извършил Грехопадението, той загубил голямата част (но не цялата) от Божия образ, в който е бил създаден. Но Бог възстановил тази Божий образ в Христос. **Приспособяването към образа на Бога означава да приличаме на Христос и тази прилика на Христос е вечната предопределена цел на Бога.**

Вторият текст е 2Кор.3:18: „*...всички ние, които с открито лице гледаме* (или отразяваме) *славата на Господа, сме преобразявани* (или променени) *в неговия образ с вечно увеличаваща се слава, която идва от Господа, който е Духът*“ (мой превод). Перспективата е променена – от миналото към настоящето; от Божието вечно предопределение към извършването от Него наше сегашно преобразяване **чрез Светия Дух**; от Божията вечна цел да ни направи да приличаме на Христос, до неговата историческа работа чрез неговия Дух да бъдем преобразени, подобно на образа на Христос.

Третият текст е 1Йоан 3:2: „*Скъпи приятели, сега сме Божи деца и все още не е станало явно какви ще бъдем ние. Но знаем, че когато Христос се появи, ние ще бъдем подобни на Него, защото ще Го видим такъв, какъвто Той е.*“ (мой превод). А ако Бог работи за достигането на този край, **не е чудно, че той ни призовава да работим съвместно с него.** Той казва: „Вървете след мен. Подражайте на мен.“ Много от вас са чували за една книга, озаглавена „Подражание на Христос“ от Тома Кемпийски, която е написана в началото на 19-я век. Тя е превеждана по целия свят и е издавана толкова много пъти, че след Библията тя е може би най-продаваната книга в света (*Коментар: Тя е преведена и на български и се предлага от издателство „Сиела.“ Д.Пр.*) В нея всъщност не се говори само за подражанието на Христос, защото се говори и за много други неща. Но тя получила заглавието си от първите думи на тази книга и нейната огромна известност е показател за важноста на разглежданите в нея теми. Връщайки се към 1Йоан 3:2, ние не знаем подробно какви ще бъдем, но наистина знаем, че ще бъдем подобни на Христос. **И всъщност ние нямаме нужда да знаем нищо повече. Ние сме доволни със славната истина, че ще бъдем с Христос и ще приличаме на Христос.**

Тогава тук има три перспективи (минало, настояще и бъдеще), които сочат в една и съща посока: Божието намерение за вечността, (ние бяхме предопределени), Божието историческо намерение (ние сме променени и трансформирани от Светия Дух) и окончателната есхатологична Божия цел (ние ще бъдем като него). Тези три перспективи съвместно сочат напред към един и същ край на прилика с Христос, **защото приликата с Христос е намерението на Бога за хората на Бога.**

След като поставихме библейската основа, че приликата с Христос е намерението на Бога за хората на Бога, аз искам да продължа и да илюстрирам тази истина с примери от Новия Завет. На първо място ще посоча великото твърдение от 1Йоан 2:6: „*Който казва, че живее в него, е длъжен да живее така, както е живял Исус*“ (мой превод). **Ако казваме, че сме християни, ние сме длъжни да приличаме на Христос.**

НЯКОИ ПРИМЕРИ ОТ НОВИЯ ЗАВЕТ

Ние трябва да приличаме на Христос в неговото превъплъщение. Някои хора може веднага да се отдръпнат, ужасени от такава идея. Вие може за кажете: „Несъмнено превъплъщението е изцяло уникално събитие **и то не може да бъде имитирано.**“

Отговорът е „да“ и „не.“ Да, в смисълът, че Божият Син възприе човешки образ за себе си в Исус от Назарет **само веднъж и това никога няма да бъде повторено**. Не, в смисълът, че **ние сме призвани да последваме примера на неговото велико смирение**. Поради това, Павел е можал да напише във Фил.2:5-8:

„Имайте в себе си същото съзнание, което е имал Исус Христос: който, бидейки по природата си Бог, не счита равенството с Бога като нещо, което да бъде използвано за негово собствено предимство; той предпочете да направи себе си нищо, приемайки природата на слуга, като беше направен в човешко подобие. И като се намери в образа на човешко съществуване, той смири себе си, като стана покорен до смърт – даже смърт на кръст!“ (мой превод)

Ние трябва да приличаме на Христос в неговото служение. Сега се придвижваме от неговото превъплъщение към неговия живот на служение. И така, елате с мен в горната стая, където той прекарал последната вечер с учениците си. По време на вечерята той съблякъл горните си дрехи, препасал се с престилка, излял кана вода в един леген и умил краката на учениците си. Когато свършил, той се върнал на мястото си и казал: *„Тъй като Аз, вашият Господ и Учител, умих краката ви, то и вие трябва един на друг да миете краката си. Аз ви дадох пример за това, което вие трябва да вършите, както Аз го направих за вас.“* (Йоан 13:14-15 - мой превод).

Някои християни възприемат буквално тази заповед на Исус и понякога имат церемония за измиване на краката по време на Господната Трапеза. И те може би са прави. Но повечето хора променят казаното в нея от гледна точка на културата. **Коего означава, тъй както Исус е извършил това, което в културата на времето, в което той е живял, е било работа на роба, така и ние, в нашата култура, сме длъжни да считаме, че нито една работа не е твърде незначителна или унижителна, и трябва да я извършваме.**

Ние трябва да приличаме на Христос в неговата любов. Както Павел е написал: *„Живейте живот на любов, така както Христос ни обикна и предостави себе си заради нас като благоуханен принос и жертва пред Бога“* (Еф.5:2 – мой превод). *„Живейте живот на любов“* е заповед, която означава, че цялото ни поведение трябва да се отличава с любов, а *„предостави себе си“* заради нас е ясно, че се отнася за кръста. Следователно Павел ни увещава да приличаме на Христос в неговата смърт, да обичаме с обичта на Голгота. Разбирате ли какво се случва? Павел ни увещава да приличаме на Христос в превъплъщението, на Христос в миенето на краката, и на Христос на кръста. Тези събития в живота на Христос показват ясно какво означава на практика да приличаме на Христос. Например, в същата тази глава Павел увещана съпрузите да обичат съпругите си така, както Христос е обикнал църквата и е принесъл в жертва себе си заради нея (Еф.5:25).

Ние трябва да приличаме на Христос в неговата търпелива издръжливост. В този следващ пример ние ще разгледаме учението не на Павел, а на Петър. Всяка глава от неговото Първо писмо съдържа намек за страданието на Христос, защото това писмо е било написано в условията на началото на преследванията на християните. В гл. 2 на писмото, Петър убеждава робите-християни, (ако са наказвани несправедливо), да понасят това и да не отговарят със зло на злото (1Пет.2:18). Ние сме призвани към това, защото и Христос е страдал, и ни е оставил пример, за да можем ние да вървим по неговите стъпки (1Пет.2:21). Този призив да приличаме на Христос в несправедливо причиненото ни страдание става все по актуален, **тъй като днес в много култури, преследването на християните се увеличава.**

Ние трябва да приличаме на Христос в неговата мисия. След като погледнахме към ученията на Павел и Петър, сега отиваме при учението на Исус, така както то е записано от Йоан. Исус казал на своя Отец в молитва: *„Както ти изпрати Мен в света, така и Аз изпратих тях в света“* (Йоан 17:18). Когато дал на учениците си власт и им възложил да разгласяват добрата новина по света, възкресеният Исус казал: *„Както Отец изпрати Мен, така и Аз изпращам вас“* (Йоан 20:21).

Тези думи са изключително важни. Това не е просто версия на великата заповед, която е записана в евангелието на Йоан, това е и инструкция, че тяхната мисия в света трябва да прилича на мисията на Христос. В какъв смисъл и в какво отношение? Важните думи тук са *„изпратих тях в света.“* Това означава, **че така както Исус е трябвало да влезе в нашия свят, така и ние трябва да влезем в света на хората, при които отиваме.**

Това убедително е обяснено от Архиепископ Майкъл Рамзи, когато той казал: **“Ние изявяваме и препоръчваме християнската вярата само до степенята, до която излизаме навън и поставяме себе си в съмненията на съмняващите се, във въпросите на питащите и в самотата на тези, които са загубили своя път.“**

Това влизане в света на другите хора е точно онова, което имахме предвид, когато говорим за мисията на възплъщението и за цялата истинска мисия във възплъщението. Ние трябва да приличаме на Христос в неговата мисия.

Ето, това са може би петте главни начини, чрез които ние трябва да приличаме на Христос в неговото възплъщение, в неговото служение, в неговата издръжливост и в неговата мисия.

ТРИ ПРАКТИЧНИ ПОСЛЕДИЦИ

Сега завършваме с три практически последици въз основата и примерите за приликата на Христос които разгледахме.

Приликата на Христос и мистерията на страданието. Разбира се, само по себе си страданието е огромна тема и има много начини, чрез които християните се опитват да разберат какъв е смисъла на страданието. Но един от тези начини се отличава и той е, че **страданието е част от Божия процес на формирането ни да приличаме на Христос**. Каквото и да е разочарованието ни и чувството ни на безсилие, ние трябва да се опитаме да гледаме на него в светлината на Рим. 8:28-29. Според Рим. 8:28, Бог винаги работи за осъществяване на добрата цел за неговите хора, а според Рим. 8:29 тази добра цел е да ни направи да приличаме на Христос.

Приликата на Христос и предизвикателството на евангелизацията. Защо се получава така, че нашите евангелизаторски усилия често пъти са пълни с неуспехи? Могат да бъдат посочени няколко причини и аз не трябва прекомерно да ги опростявам, но една от основните причини е, **че ние не приличаме на този Христос, който оповестяваме**. Джон Пултън е писал за това в неговата малка и лесно разбираема книга „Днешният вид евангелизъм“:

„Най-резултатното проповядване идва от тези хора, които олицетворяват нещата, които казват. Самите проповедници са пример за стандарта на проповядването от тях неща...Християните...трябва да приличат на това, което говорят. Това са хора, които комуникират предимно не с думи или идеи...Автентичността...достига до дъното на същността на хората...Само един миг неискреност може да хвърли сянката на съмнението върху всичко, което те за казали преди това...**Днес предимно говори личната автентичност**.“

По подобен начин, един професор по хиндуизъм, когато установил, че един от студентите му е християнин, веднъж казал: „**Ако вие, християните, живеете като Исус Христос, утре Индия щеше да е християнска държава**.“

Друг пример е преподобният Искандер Джадийт, бивш арабски мюсюлманин, който казал: „**Ако всички християни бяха християни, днес нямаше да има нито един мюсюлманин**.“ Аз не познавам лично авторите на тези думи, но вярвам, че те казват истината.

Приликата на Христос и пребиваването в нас на Духът. Аз говорих много за приликата на Христос, но как е възможно да бъдем такива? **Ясно е, че със собствени сили ние не можем**, но Бог ни е дал своя Свет Дух, за да ни прави способни да изпълним неговата цел. Уилям Темпъл илюстрираше това с по следния начин, сравнявайки себе си с Шекспир:

„**Няма нищо добро в това, да ми дадете пиеса като „Хамлет“ или „Крал Лир“ и да ми кажете да напиша подобна пиеса. Шекспир би могъл да направи това; аз не мога.**

И няма нищо добро в това, да ми покажете живот, като живота на Исус и да ми кажете да живея такъв живот. Исус би могъл да направи това; аз не мога.

Но ако можеше геният на Шекспир да дойде и да живее в мен, тогава аз бих могъл да напиша пиеси като неговите..

И ако Духът на Исус може да дойде и да живее в мен, тогава аз бих могъл да живея живот като неговия.“

Целта на Бога е да ни направи да приличаме на Христос, а Божият начин да осъществим тази цел е, като ни изпълни със Святия си Дух.

Глава 3

Зрялост

Когато през 1990-те пътувах по света като представител на Langham Partnership International (Коментар: Неправителствена организация, учредена от Джон Стот и други през 1969 с цел подобряване на условията за изучаването на Библията по света. Д.Пр.) и изнасях лекции, **аз често пъти питах аудиторията как биха обобщили състоянието на християнството в наши дни**. Получавах най-различни отговори. Но когато бях молен да дам моя собствен отговор на този въпрос, аз го концентрирах само до три думи: „**растеж без дълбочина**.“

Няма никакво съмнение за феноменалния растеж на църквата в много райони на света. Статистическите данни за растежа на църквата е изумителен. „Експлозия“ не е достатъчно драматична дума за да го опише. Например, **църквата в Китай е израсла поне 100-кратно от средата да 20-я век досега**. Днес всяка неделя в Китай броят на богомолците е по-голям, от броя на богомолците във всички църкви в Западна Европа, взети заедно.

В същото време не трябва да изпадаме в триумфализъм, **защото често това е растеж без дълбочина**. Навсякъде има повърхностно ученичество и лидерите на църквата се оплакват от тази ситуация. Наскоро един **лидер от Южна Азия** ми писа, че независимо от това, че църквата в неговата страна расте като брой християни, **„има огромен проблем с липсата на святост и почитеност“**. Подобно нещо написа и един **африкански лидер**, който потвърди, че знае за бързото нарастване на броя на християните в африканската църква, но „това до голяма степен е цифрово измерение... **защото на църквата ѝ липсва здрав библейски или теологичен фундамент**.“

Още по-поразително е твърдението, направено през април 2006 в Лос Анджелис от г-жа ШенгДжи Чао, по онова време президент на Китайският християнски съвет: „Някои казват, че църквата работи добре, когато има нарастване на броя на членовете ѝ...и ние искаме да виждаме, че всеки ден нови хора се присъединяват към църквата. **Но ние не само се стремим към увеличаване на броя на християните, а и към увеличаване на броя на християните, които живеят в съответствие с учението на вярата на църквата**.“

Тези три цитата от изказвания на лидери на мнозинството християни по света са достатъчни да покажат, че „растежа без дълбочина“ или „растеж на статистическите данни, които не са придружени със съответното развитие на ученичеството не е оценка, наложена от невярващите хора по света – това е оценка на самите лидери на църквата.

Освен всичко това, ситуацията е сериозна, защото тя е неприятна за Бога. Осмелявам се да кажа това, защото апостолите, чиито писма намираме в Новия Завет, порицават читателите си заради тяхната незрялост и ги призовават да израстват. Вижте например критиката на Павел към църквата в Коринт:

„Братя и сестри, не можеш да говоря на вас като на духовни, а като на плътски – обикновени малолетни в Христос. Храних ви с мляко, а не с твърда храна, защото вие все още не бяхте готови за нея. Всъщност, вие все още не сте готови. Вие все още сте плътски. Защото, тъй като има завист и разпри сред вас, вие не сте ли плътски? Не постъпвате ли като обикновени хора?“ (1Кор. 3:1-3 – мой превод)

Но има и друг текст, написан от Павел, в който той пише за зрелостта и аз предлагам да се фокусираме в него в тази глава:

„Ние оповестяваме (Христос), увещаваме и поучаваме всеки човек с цялата мъдрост, за да можем да представим всеки човек напълно зрял (teleios) в Христос. За постигането на тази цел аз упорито се боря с цялата енергия, с която Христос работи мощно в мен.“ (Кол.1:28-29 – мой превод)

Гръцкото прилагателно име teleios се среща 19 пъти в Новия Завет и дали ще бъде преведено като „съвършен“ или „зрял“ зависи основно от контекста, в който се намира. **Тази дума много рядко означава „съвършен“ в абсолютен смисъл**. По-точно teleios се използва като противоположност на думите „дете“ или „малолетен.“ (Коментар: В българските преводи на Библията тази дума е превеждана „съвършен.“ Вижте и 1Кор.2:6,Д.Пр.) **Аз мисля, че в смисълът „зрял“ най-добре се разбира значението на думата teleios.**

За да схванем цялата значимост на всеки библейски текст, често пъти е добре да го поставим на мястото, където застават свидетелите в съдебната зала и да им зададем уточняващи въпроси. Това предлагам да направим с Кол.1:28-29.

Първият и важен въпрос, който трябва да попитаме, се отнася до природата на зрелостта. **Каква е християнската зрелост?** Факт е, че тази зрялост е доста трудно да бъде дефинирана. Повечето от нас страдат от продължаваща незрялост. **Даже във възрастния човек се крие някъде малкото дете.**

Освен това, има различни видове зрялост. Има физическа зрялост (наличие на здраво и добре развито тяло), интелектуална зрялост (наличие на трениран ум и ясно разбираема представа), морална зрялост (отнася се за хора, които са обучили себе си да правят разлика между доброто и злото – Евр.5:14) и емоционална зрялост (наличие на уравновесен характер, който е способен да установява взаимоотношения с другите хора и да поема отговорности). Но над всичко друго, има духовна зрялост. Какво е това? Е, апостолът казва, **че това е зрялост „в Христос**“, което означава, да имаме зряла връзка с Христос.

Най-обичайният начин на Павел за дефиниране на християните е да казва, че те са мъже и жени „в Христос“, с което не иска да каже, че „вътре в Христос“ е същото, както когато нашите дрехи са в гардероба или когато инструментите са в сандъка, а така, както филизите са „в“ лозата и както крайниците ни са „в“ тялото, т.е. присъединени към Христос. Следователно, да бъдем „в Христос“ означава лично, живо, органично, да сме привързани към него. В този смисъл, да бъдем зрели, означава да имаме зряла връзка с Христос, в която ние се покланяме, вярваме, обичаме и се покоряваме на него.

Следващия въпрос, който трябва да зададем е: **как християните стават зрели?** Нашият текст ни дава

ясен отговор. Вижте основния скелет на ст. 28: „*Ние оповестяваме...за да можем да представим всеки човек напълно зрял в Христос.*“ Това е единствения логичен отговор. Ако християнската зрялост е зрялост във връзката ни с Христос, в която ние се покланяме, вярваме, обичаме и се покоряваме на него, тогава колкото по-ясно е нашето виждане на Христос, толкова по-убедени ставаме, че той заслужава нашата привързаност към него. В предговора към книгата си „Да опознаваме Бога,“ д-р Д. И. Пекър пише, че ние сме „пигмей-християни,“ защото имаме „Бог, който е пигмей.“ На същото основание можем да кажем, че ние сме пигмей-християни, защото имаме пигмей-Христос. **Истината е, че в супермаркетите по света се предлагат много и най-различни представи за Исус, много от които са фалшиви представи за Христос, изопачени представи за Христос, карикатури на истинския Христос.**

Например, в наши дни можем да намерим Исус, който е капиталист и Исус, който е социалист, които се конкурират помежду си. После има Исус, който е аскет и се конкурира с Исус, който е лакомник. Разбира се, имаше и прочути музикални версии – Исус, короната на Годспел и Исус Христос Суперстар. Имаше и много други версии на Исус. **Но всички те са дефектни и нито един от тях не заслужава да му се покланяме и да му служим.** Всеки от тях е това, което Павел нарича „друг Исус,“ **който е различен от този Исус, който е оповестяван от апостолите.**

Следователно, за да формираме истинска християнска зрялост, **ние се нуждаем над всичко друго от свежо и истинско виждане за Исус Христос – особено за неговото абсолютно величие, което Павел е описал в Кол.1:15-20, който е един от най-величествените христологични текстове в целия Нов Завет.** Предлагам ви една свободна парафраза на този текст:

*Исус е видимият образ на невидимия Бог (ст.15), така че който е видял Исус, е видял Бог. Освен това, Исус е „първородният преди всяко създание.“ Не че самият Той е бил създаден, а че Той притежава правата на първородния, поради което Той е господарят и главата на цялото сътворение (ст.16). **Защото чрез Него е била създадена вселената. Всички неща са били създадени чрез Него като извършител и за Него, като глава.** Освен това (ст.18), Той е глава на тялото, на църквата. Той е първороден от мъртвите, за да може има върховенство. Защото Бог благоволи (ст.19-20) в Христос да обитава както цялата Божия пълнота, така и да примири в Христос всички неща със себе си чрез Христос, въдворявайки мир чрез кръвта на Неговия кръст.*

Това е начинът, по който Павел оповестява Христос като Господ – като Господ на създанието (онзи, чрез който са били направени всички неща) и като Господ на църквата (онзи, чрез който всички неща са били примирени). Поради това, което Той е (образът и пълнотата на Бога) и поради това, което Той е направил (онзи, който извърши сътворението и примирението), Исус Христос има двойно върховенство. Той е главата на вселената и главата на църквата. **Той е Господ и на двете създания.**

Това е апостолският майсторски портрет на Исус Христос. Каква трябва да бъде нашата представа за Исус? Тя не трябва да има нищо общо с представите ни, че Исус малък или хилав, или пигмей! Нито пък трябва да имат нещо общо с представата ни, че Исус е някаква поп-звезда! Нито пък – че той е нашият политически Месия или революционер! **Защото всички тези представи са карикатури.** Ако представата ни за него е такава, тогава не е чудно, че нашата незрялост продължава да съществува.

Тогава къде ще намерим истинския Исус? Отговорът е, че той трябва да бъде намерен в Библията – книгата, която може да бъде описана като портрет на Исус, нарисуван от Отец, чрез Светия Дух. Библията е пълна с Христос. Както самият той е казал, „*Писанията...свидетелстват за Мен*“ (Йоан 5:39). Жером, древен отец на църквата, написал, че „**незнаенето на Библията е ненезнаене на Христос.**“ На същото основание можем да кажем, че знаенето на Библията е знаене на Христос.

Само ако можеха да бъдат свалени превръзките от очите ни! **Ако само можехме да видим Исус в пълнота кой е той и какво е направил!** Тогава сигурно щяхме да видим колко достоен е той и нашата сърдечна преданост и вяра, любов и подчинение щяха да потекат от нас, и ние ще израстваме в зрелостта. За зрялото християнско ученичество няма нещо, което да е по-важно от свежото, ясно и истинско виждане на автентичния Исус.

След като определихме каква е християнската зрялост и обмислихме как учениците стават зрели, сега сме готови да третия въпрос: „**Към кой е отправен този призив за зрялост?**“ Ние не можем да избягаме от това, което забелязахме в този текст – че Павел няколко пъти повтаря думата „всеки“: „*Ние оповестяваме (Христос), **увеждаме и поучаваме всеки човек с цялата мъдрост, за да можем да представим всеки човек напълно зрял в Христос***“ (Кол.1:28 – мой превод). Може би причината за това повторение е, че Павел е знаел за „колосянската ерес.“ Учените все още обсъждат в какво точно се състои тя, но почти със сигурност тя е била първична форма на гностицизма, който изцяло се развил и оформил в средата на 2-я век.

Тези ранни гностици изглежда са поучавали, че има две класи или две категории християни. В едната било *hoi polloi* - общото стадо, тълпата, които били обединявани от *pistis*, вярата. В другата категория били *hoi teleioi*, елитът, който бил посветен в *gnosis*, специално знание. **Павел бил ужасен от този християнски**

елитаризъм и му се противопоставил твърдо. В своето оповестяване на Христос, той взел гностичната дума teleios – зрял и я приложил към всеки един човек. Той предупреждавал и поучавал всеки, и твърдял, че може да представи всеки човек teleios (зрял) в Христос. Подчертано е, че зрелостта в Христос не е достъпна само за малцина специални хора, **достъпът до нея е осигурен за всеки човек. Никой не трябва да пропусне да я придобие.**

Интересен е въпроса за тълкуването е, дали (когато изучаваме библейски текст) ние се оприличаваме с неговия автор или се оприличаваме с неговите читатели. Понякога (като в този случай) е логично да се оприличаваме и с автора, и с читателите. Със сигурност е правилно да седим редом с християните в Колос, когато те получават това послание от Павел и да му позволяваме да се отнася и за нас. По този начин ние ще слушаме внимателно думите на апостола, ще приемаме неговия съвет да израстваме в зрелостта, решени да се отнасяме към четенето на Библията още по-сериозно и докато четем Библията, да търсим Христос с цел да обичаме, да вярвам и да му се покоряваме. **Защото принципът на ученичеството е ясен: колкото по-бедна е нашата представа за Христос, толкова по-бедни ученици ще бъдем, а когато имаме по-богата представа за Христос, тогава и ученичеството ни ще е по-богато.**

Основателно е да заставаме редом и до апостол Павел, когато той говори на християните в Колос, особено ако сме в позицията на християнски лидер. Вярно е, че той е бил апостол, а ние не сме. Поради което ние нямаме неговата власт. Но въпреки това, ние имаме пасторски отговорности, които са подобни на неговите, независимо дали сме ръкоположени лидери или сме лидери-миряни.

Следователно, ние трябва обърнем внимание на пасторската цел на Павел. Популяризираната представа за Павел е, че той е бил евангелизатор, че той е първият мисионер и създател на църкви, чиято цел е била да спечелва новопокръстени хора за Христос, да основава църква и да отива на друго място. **Но това е само едната страна на картината.** Тук Павел рисува себе си **като пастор и учител.** Той пише, че неговия велик копнеж е да отиде отвъд евангелизацията и да стигне до ученичеството, и после да представи всеки човек като зрял в Христос.

И понеже това е целта, за достигането на която той е изразходвал енергията си, такива трябва да бъдем и ние! *За постигането на тази цел аз упорито се боря с цялата енергия, с която Христос работи мощно в мен*“ (Кол.1:29 – мой превод). Двата гръцки глагола („работя“ и „боря се“) изразяват метафори, които предполагат физическо изтощение. Първият се използва за работник във ферма, а втория - за борец, който участва в гръцки спортни състезания. И двата извикват в съзнанието ни картината на напрегнати мускули и течаща пот.

Истина е, че Павел е можел **да се бори единствено с енергията, получавана от Христос.** Но въпреки че е имал тази божествена енергия, той все пак е трябвало да полага големи усилия и да се бори, без никакво съмнение, заедно с молитва и учение. **Не би могло да има по-висша цел на служението.** Какъв чудесен лозунг е това за всеки, който е призван да бъде лидер – да копнее да представи всеки човек, за който по някакъв начин сме отговорни, като зрял в Христос.

Поглеждайки назад, ние можем да видим двойна отговорност: зрелостта в Христос е цел както за самите нас, но е и цел за нашето служение към другите хора. Поради това, нека Бог да ни дава такава пълно и ясно виждане на Исус Христос, първо, за да можем самите ние да израстваме в мъдростта и второ, да можем чрез нашето ясно оповестяване на Христос в неговата пълнота пред другите хора, ние да ги представим и тях зрели в Христос.

Глава 4

Грижа за творението

При определянето на **няколкото нещата (според мен), които са пренебрегнати в цялостното християнство, не трябва да предполагаме, че те са ограничени само до личните сфери.** Ние трябва да сме загрижени за по-широката перспектива на нашите задължения към Бога и към нашия ближен, част от които е темата на тази глава – **грижата за сътворената среда в която живеем.**

Библията ни казва, че в сътворението **Бог установил за хората три фундаментални взаимоотношения: първо, към самия себе си,** защото той ги е направил по своя собствено образ; **второ, един към друг,** защото човешката раса се състои от множество хора още от самото начало; и **трето, към добрата земя** и нейните създания, върху която той ги е поставил.

Всичките тези три взаимоотношения **са били изопачени** при Грехопадението. Аврам и Ева били изгонени от присъствието на Господ Бог в Райската градина, а те взаимно се обвинявали за това, което се е случило и **добрата земя била прокълната заради тяхното неподчинение.**

Следователно е очевидно, че Божият план за възстановяване включва не само нашето взаимоотношение с Бога и взаимоотношението помежду ни, но по някакъв начин **включва и освобождаването на пъшкащото творение**. Ние със сигурност можем да потвърдим, че един ден ще има ново небе и нова земя, защото това е важна част от нашата надежда за съвършеното бъдеще, което ни очаква в края на времето (виж 2Пет.3:13; Откр. 21:1).

А междуременно цялото творение стене, обхванато от родилните мъки при раждането на новото творение (Рим. 8:18-23). Въпрос на обсъждане е доколко силно окончателната съдба на земята може да бъде изживяна сега. Но със сигурност можем да кажем, че така, както нашето разбиране за финалната съдба на нашите възкресени тела трябва да оказва влияние върху начина на нашето мислене и на отношението ни към телата, които имаме сега, по същият начин нашето знание за новото небе и новата земя **трябва за оказват влияние и да увеличава уважението, с което се отнасяме сега към творението**.

Какво трябва да бъде нашето отношение към земята? Библията посочва начинът, правейки две фундаментални твърдения: „*Господня е земята и всичко, което има в нея*“ (Пс.24:1), и „*а земята Той даде на човечеството*“ (Пс.115:16 – мой превод).

През май 1999 имах привилегията да участвам в едnodневна конференция в Найроби, на темата „Християните и околната среда.“ Заедно с мен в нея участваха д-р Калвин де Вит от института „Au Sable,” Мичиган, САЩ и Питър Харис от „A Rocha International.” В срещата участваха лидери от правителството на Кения и представители на църкви, на мисионерски организации и на неправителствени организации. Срещата беше широко отразена в медиите. Беше очевидно, че грижата за творението не се дължи на егоистичния интерес на развитата „северна“ част на Кения, нито на интереса на малка група хора, като наблюдателите на птиците или любителите на цветята, **а се дължи на нарастващата загриженост на основното течение на християнството**. Скоро след тази конференция беше публикувана една Евангелска декларация за грижата към творението, а на следващата година се появиха важни коментари на тази тема, които бяха обобщени от Р. Д. Бери в книгата „Грижата за творението.“

Двете твърдения, „*Господня е земята и всичко, което има в нея*“ и „*а земята Той даде на човечеството*“ не си противоречат, а се допълват взаимно. Защото **земята принадлежи на Бога, който я е сътворил и на нас, защото Бог ни е възложил да се грижим за нея**. Това не означава, че той ни я е дал по начин, чрез който той ни дава и правото си на собственост над земята. **Истината е, че той ни е възложил отговорността да предпазваме и да развиваме земята от негово име**. (Коментар: Бог е собственикът на земята, а ние сме само арендатори. Бог ни е дал земята, която прилича на Райска градина, а ние я превръщаме в пустиня. Д.Пр.) След като е така, как трябва да се отнасяме към земята? Ако помним, че земята е Божие творение и че на нас ни е възложено да се грижим за нея, ние ще избягваме двете крайности и ще развиваме трето и по-добро отношение към природата.

Първо, ще избягваме обожествяването природата, т.е. превръщането на природата в бог. Това е грешката на пантеистите (Коментар: Името им произлиза от Пан, гръцкия бог на земята. Д.Пр.), които оприличават Творецът с неговото творение и животните, които населяват природния свят - с духове. Това е грешката и на движението „Нова Ера,“ което приписва на природата нейни собствени механизми на самостоятелност, само-регулиране и само-увековечаване. Но всички тези обърквания са оскърбление за Творецът. Християнското разбиране, че природата е творение, а не Творец, е задължително въведение към цялото научно начинание и е най-важната предпоставка за днешното разработване на природните ресурси. **Ние уважаваме природата, защото Бог я е създал, но не благоговеем пред природата, все едно че тя е Бог**.

Второ, трябва да избягваме срещуположната крайност - експлоатацията на природата. Истина е, че не трябва да се отнасяме раболепно към природата, все едно че тя е Бог, **но е арогантно да се отнасяме към природата така, все едно че ние сме Бог**. Битие 1 несправедливо е обвинявана, че е безотговорна към околната среда. Истина е, че Бог е упълномощил човешката раса да „*владее*“ и да „*покори*“ земята (Бит. 1:26-28) и че на иврит тези глаголи са мощни. **Но е абсурдно да си представяме, че Бог, който е сътворил земята, после ни я е дал, за да я унищожим**. Не, владееенето, което Бог ни е дал, трябва да бъде разбирано като **отговорно управление**, а не като унищожително владееене.

Третото и правилно взаимоотношение между хората и природата е **сътрудничество с Бог**. Няма съмнение, че ни сме част от създанието и сме толкова зависими от Създателят, както и всички негови създания. Но в същото време, той умишлено смирил себе си, за да направи нужно това сътрудничество. Той създал земята, но после ни казал да е покорим. Той насадил растенията в градината, но после поставил Адам в нея „*да я обработва и да се грижи за нея*“ (Бит.2:15 – мой превод) (Коментар: В българският превод на Библията вместо „грижи“ е използвана думата „пази“, но едното предполага активната загриженост на градинаря, а второто – пасивното наблюдение на пазача. Д.Пр.) Това често пъти е наричано „мандат за култивиране.“ Защото Бог ни е дал природа, а това, което ние правим с нея, е култивиране. **Ние не само трябва да запазваме околната среда, но трябва и да развиваме нейните ресурси за доброто на всички хора**. Благороден е призивът да сътрудничим с Бога за изпълнението на неговите намерения и да променяме създадения ред, с цел

насладата и изгодата **на всички хора**. По този начин нашата работа трябва да е израз на нашето поклонение пред Бога, тъй като нашата грижа за създанието ще отразява нашата обич към Създателят.

Възможно е да преувеличим това подчертаване на човешката работа в запазването и променянето на околната среда. В прекрасното си представяне на първите три глави от Битие в книгата си „В началото,“ Хенри Блочер твърди, че кулминацията на Бит.1 не е сътворението на хората като работници, **а установяването на съботния ден за хората като богомолци**. Крайната цел не е нашият уморителен труд (покоряването на земята), **а спирането на работата в съботния ден**. Защото съботния ден поставя важността на работата в нужната перспектива. **Съботата ни предпазва от пълното поглъщане в нашата работа, все едно че тя е най-важното нещо в живота ни. Тя не е**. Ние, хората, намираме своята човечност не само във връзката ни със създанието, която ние трябва да трансформираме, **но и във връзката ни със Създателят**. Бог възнамерява нашата работа да бъде израз на нашето преклонение пред Него и нашата грижа за създанието да отразява обичта ни към Създателят. **Само тогава, каквото и да правим, чрез дума или действие, то ще е способно да прави това за славата на Бога** (1Кор. 10:31).

Тези и други библейски теми могат да бъдат намерени свободно както в Евангеликалската Декларация, така и в книгата „Грижата за творението“ и в коментарите за тях. Те заслужават да ги изучаваме внимателно.

ЕКОЛОГИЧНАТА КРИЗА

На основата на миналото на цялото библейско учение, сега ние трябва да се противопоставим на сегашната екологична криза. Тя беше изследвана по различни начини, но всеки анализ има вероятност да включва следните съставни части:

Първо, налице е ускорено нарастване на населението на земята. Според приблизителните данни на ООН, началото на статистическите данни за броя на хората на земята започват от 1804, когато те са били 1 млрд. души. В началото на 21-я век (т.е. днес, 2000-та год.) този брой е достигнал до 6.8 млрд. души, като пресмятанията предвиждат в средата на 21-я век броя на населението на земята да достигне до 9,5 млрд. души. Тъй като е трудно да запомним статистическите данни, може да ни помогне следната табличка:

Минало = 1804 = 1 млрд.

Настоящо = 2000 = 6,8 млрд.

Бъдеще = 2050 = 9,5 млрд.

Как ще е възможно да бъдат изхранвани толкова много хора, особено когато на 20% от тях им липсват основните неща за съществуването?

Второ, има изтощаване на природните ресурси. Е. Ф. Шумахер в известната си книга „Малкото е красиво“ привлече вниманието на света **към разликата между основния капитал и дохода**. Например, **въглеродородните горива са основен капитал**; след като бъдат изразходвани, те не могат да бъдат възстановени. Ужасяващите процеси, наречени обезлесяване и превръщането на прекрасни области в пустиня са примери за същия принцип. Други примери са влошаването или замърсяването на планктона в океаните и на зелената повърхност на земята, на местата за живеене и обиталищата на живите същества, от които те зависят за чист въздух и вода.

Трето, събиране, обработване и съхранение на отпадъците. Увеличаването на населението създава нарастващ проблем, поради начина, по който събираме, обработваме и съхраняваме безопасно нежеланите отпадъци от производството, опаковането и потреблението. Средният жител на Обединеното кралство **всяко тримесечие изхвърля отпадъци, чието тегло са равнява на неговото телесно тегло**. През 1994 доклад на Обединеното кралство, озаглавен “Стратегия на Обединеното кралство за устойчиво развитие“ препоръчал четири-етапна йерархия на управление на отпадъците в едно усилие да ограничи този растящ проблем.

Четвърто, промяна на климата. Това е най-сериозната от всички заплахи, пред които е изправена нашата планета. Ултравиолетовата радиация в атмосферата ни предпазва, но ако озоновият слой бъде увреден, това ни излага на опасността от болестта рак на кожата и разстройва имунната ни система. Поради това, когато през 1983 в озоновия слой се появи огромна дупка над Атлантическия океан и крайбрежните му държави, това предизвика голяма тревога.

Няколко години по-късно, подобна дупка в озоновия слой се появи над Северното Полукукло. И от тогава стана ясно, че намаляването на дебелината на озоновия слой се причинява от химикалите от семейството на хлорфлуорвъглеродите (CFCs), които се използват в климатиците, хладилниците, аерозолите и ракетните горива. Протоколът от Монреал призовава държавите да намалят наполовина емисиите на (CFCs) до 1997 г.

Промяната на климата е роден проблем. Топлината на земната повърхност (която е жизнено важна за оцеляването на нашата планета) се поддържа от комбинация от радиацията от слънцето и инфрачервеното излъчване на земята в пространството. **Това е така наречения „парников“ ефект**. Замърсяването на

атмосферата от „парниковите газове“ (особено от въглеродния двуокис) намалява инфрачервеното излъчване на земята към космоса и увеличава температурата на земната повърхност. Това е призрактът на глобалното затопляне, който може да има унищожителни последствия върху формата на земната география и на климата.

Размишлявайки над тези четири заплахи за околната среда, човек ще види, че цялата ни планета е в опасност. Не е преувеличено да използваме думата „криза.“ **Какъв трябва да бъде правилният отговор?** Като начало, ние можем да бъдем благодарни, че най-накрая, през 1992 в Рио де Жанейро, Бразилия се проведе така наречената „Световна среща“ и тя пое ангажимент за „глобално устойчиво развитие.“ Последвалите конференции потвърдиха, че проблемите с околната среда са били поддържани във фокуса на вниманието на водещите държави на света.

Успоредно с тези официални конференции се появиха няколко неправителствени организации (NGOs). Ще спомена имената само на двете най-известни, изцяло християнски организации – Tearfund и Rocha, които и двете наскоро празнуваха специална годишнина от създаването си (първата 40 години и втората - 25 години).

Tearfund, създадена от Джордж Хофман, се занимава с развитието в по-широкия смисъл и работи в близко сътрудничество с „партньори“ по света. Чудесната история на Tearfund беше описана от Майк Холоу в книгата му „Бъдеще и надежда.“

Rocha е различна, понеже е по-малка. Тя беше създадена от Питър Харис през 1983, който описа нейното израстване в две книги: „Под блестящи криле“ (първите 10 години) и „Огънят на птичето-рибарче“ (описваща периода след това). Нейното устойчиво развитие е забележително, сега тя работи в 18 държави и създава на терен центрове за изучаване във всички континенти.

Много добре е, че подкрепяме християнските (NGOs), но къде са нашите индивидуални отговорности? Предоставям на Крис Райт да отговори на въпросът, **какво може да направи цялостния ученик за грижата за творението?** Крис мечтае за огромно множество от „християни, които се грижат за творението и се отнасят сериозно към отговорностите за опазването на околната среда“:

„Християните избират устойчивите форми на енергия там, където това е възможно. Християните спират работата на уредите, машините и апаратите, когато няма нужда от тях. Доколкото е възможно, християните купуват храни, стоки и услуги от фирми, които се придържат към разумна политика за опазване на околната среда. Те се присъединяват към общности за опазване на околната среда. Те избягват прекомерната консумация и ненужното пилеене, и рециклират, доколкото това е възможно.“

Крис иска да вижда нарастващ брой християни, които *„включват грижата за творението в своята библейска представа за мисия“:*

„В миналото християните бяха инстинктивно загрижени за огромните и спешни теми на всяко поколение...Към тях спадаха злите неща като болести, неграмотност, робство и много други форми на зверство и експлоатация. Християните изваждаха на показ каузата на вдовиците, сираците, бежанците, затворниците, умопобърканите и гладните. В по-близкото минало християните бяха съставна част от хората, които си бяха поставили за цел да „сложат край на бедността.“

Искам да се присъединя и да повтора убедителното заключение на Крис Райт:

*„Изглежда ми доста необяснимо, че има някои християни, които твърдят, че обичат и се покланят на Бога, и че са ученици на Исус, но въпреки това нямат никаква загриженост за земята, **която носи неговия печат за собственост.** Те не се интересуват от злоупотребата на земята и всъщност чрез техния прахоснически и прекомерно разточителен начин на живот, допринасят за злоупотребата.“*

Според мен, Бог възнамерява нашата грижа за творението да е отражение на любовта ни към Създателят.

„На Господа, твоя Бог, принадлежат небесата, даже най-високите небеса, земята и всичко, което е на нея“ (Втор. 10:14 – мой превод).

Глава 5

Простота

Ние отложихме от Гл. 1 разглеждането на предизвикателството на материализма. Предполагам, че особено във връзка с целия въпрос за парите и притежанията, петата характерна черта на цялостния християнин, е простотата.

През март 1980 в Англия беше проведена международно обсъждане за **„простият стил на живот.“** По

онова време това обсъждане не беше широко отразено в медиите, но според мен и оттогава до сега то не получава вниманието, което заслужава. Поради това, нека първо да ви запозная с един човек, който присъства на обсъждането и чийто живот беше повлиян от това обсъждане, а после ще представя, и ще коментирам заключителния документ на тази среща.

Прост начин на живот

Дан Лам бил роден и отгледан в християнско семейство в Хонг Конг. Баща му умрял, когато той бил малко момче. Поради това майка му се грижела сама за семейството. Тя била добра жена, която вярвала в Бога. Въпреки че те били доста бедни, в неделя ден тя давала на всяко от децата си малко пари, за да ги поставят в кошничката за дарения в църквата. Но Дан вземал своя дял, измъквал се от църквата в началото на богослужението, с парите вземал един велосипед под наем и обикалял по целия град. Когато службата в църквата свършвала, той се появявал отново и се връщал у дома със семейството си. Според думите на един от бившите му съученици, той бил „много лошо момче.“

Когато станал юноша, той се разболял толкова зле, че почти щял да умре. Тогава той решил, че Бог планира за него нещо добро, а не да му навреди и поради това посветил живота си на Господ Исус Христос. **Никога не се обърна назад.** За изумление и облекчение на семейството му, **това бил обратен завой в начина му на живене!**

Когато дошло времето сам да грижи за себе си, той постъпил на работа в корпорацията Бехтел, многонационална фирма, която се занимавала с осъществяването на големи инженерни проекти. В различни периоди тази корпорация участвала в строителството на летища и пристанища, във възстановяването на поражения, причинени от урагани, в строителството на тунела, прокопан под Ламанш за свързването на Франция с Англия и в реализирането на проекта БАРТ – скоростна транспортна система в района на пристанището на Сан Франциско, САЩ. Разбира се, самият Дан не участвал в изпълнението на всички тези проекти, но той израсъл в кариерата и станал ръководител на няколко от служителите.

През 1976 компанията го преместила заедно със семейството му в Саудитска Арабия, а през 1978 – в Лондон. Тогава за пръв път аз се срещнах с Дан и съпругата му Грейс, защото те се присъединиха към църквата „Вси светии,“ където бях пастор и ние с тях бяхме членове на от малките домашни групи.

Дан притежавал голяма загриженост за бедните и нуждаещите се и беше грижовен за семейството, и за църквата си, **въпреки че личният му стил на живот беше скромнен.** Същевременно той започваше да усеща напрежението от работата си. Тогава се проведе международно обсъждане за „простият начин на живот“ и предизвикателството, което то донесе. Дан винаги давал 10% от дохода си в църквата, но сега казал, че може още повече да опрости начина си на живот. При едно посещение в Индия той видял истинска бедност **и освен това забелязал, че твърде голям процент от средствата, планирани за мисионерска дейност, били изразходвани за режийни разходи.** (*Коментар: Режийни са тези разходи, които са направени за издръжка на персонала на мисионерската група, а не за дейността, която извършват или за оказване помощ на хората, с които се срещат. Д.Пр.*). Той решил не да натрупва богатство, а да го раздава на нуждаещите се.

През 1981 той престанал да работи в Бехтел. Напуснал не поради това, че се чувствал неспособен да служи на Бога в многонационална корпорация, защото знаел, че Христос е Господ на всичко. Той се чувствал призван да работи в държавите от Югоизточна Азия, към които принадлежал и той самият: Тайланд, Лаос, Камбоджа, Мианмар и Монголия. Той разбирал и се придържал към характерните принципи на мисионерството. Вярвал силно в обучението и тренирането на азиатците, за да спечели самите азиатци за Господа и да ги подготви да станат мисионери. Той бил мотивиран от знанието, че по-голямата част от населението на света живее в Азия. Нещо повече, от гледна точка на икономиката и ефективността, е много по-изгодно за азиатските народи да бъдат спечелвани за Господа от азиатци, тъй като няма никакъв проблем с културата или езика, храната или ограниченията за пътуване.

Дан поставил началото на първото Библейско училище в Монголия, а Библейско училище в Пном Пен, Камбоджа в началото било регистрирано на негово име, въпреки че сега то е регистрирано като Библейско училище в Пном Пен. С очакване научихме за този забележителен растеж. **Но се оказа, че това не продължи.** Лидерството на Дан беше прекъснато внезапно на 22.03.1994, когато той стана участник в самолетна катастрофа. Той летял с руски самолет (полет на Аерофлот 593 от Москва за Хонг Конг), който се блъсна в планински връх в Русия. Всичките 75 пътници и екипажа на самолета загинаха. Беше установено, че катастрофата е причинена от сина на един от пилотите, който си играел в пилотската кабина с уредите за управление на самолета.

Разбира се, Грейс, вдовицата на Дан и техните две малки деца (Уей Уей и Джъстин) били съкрушени. Но работата на Господа продължила да върви напред. Благодарение на Божието провидение, Уини, по-голямата сестра на Дан и нейния съпруг Йосиф, били в състояние да поемат работата на Дан. Те вече били пътували с Дан до мисионерските области, където той работел и познавали лично азиатските лидери, с

които си той си партнирал. Освен това Дан бил основал две фондации – едната била създадена и финансирана с негови собствени пари и била частна, а другата се финансирала с публични дарения и била наречена “Родна мрежа.” Чрез тези фондации уникалната работа, на която той бил основателят, можеше да бъде продължена.

Наследството на Дан ще продължи да живее в азиатските лидери, с които Дан е бил свързан и всичко това ще се дължи на простия стил на живот, който той беше възприел. В едно писмо до мен съпругата му Грейс пише: „Семинарът за простия стил на живот промени всеки от нас.“

ЕВАНГЕЛСКИ АНГАЖИМЕНТ ЗА ПРОСТ СТИЛ НА ЖИВОТ

Евангелският ангажимент за прост стил на живот, който беше изработен на Семинара за прост стил на живот през 1980, е дълъг документ. Поради това ми позволете да подчертая неговите важни неща, преди да представя изцяло целия документ.

Новото общество. Ние се радваме, че църквата е създадена с цел да бъде Божието ново общество, което демонстрира нови ценности, нови стандарти и нов начин на живот.

Личен начин на живот. Ние не създаваме никакви нови правила или наредби, но като имаме предвид факта, че ежедневно около 10000 души по света умират от глад, ние се ангажираме да опростим нашия стил на живот.

Международно развитие. Ние сме шокирани от бедността на милиони хора и сме решени да подпомогнем по-щедро проектите за човешкото развитие. Но дейността на правителството е от решаващо значение.

Справедливост и политика. Ние вярваме, че сегашната ситуация на социална несправедливост е отвращаваща за Бога и че промяната може и трябва да бъде направена.

Евангелизация. Ние сме дълбоко загрижени за огромния брой хора, които не са чули за евангелието. Призивът към прост начин на живот не може да бъде отделен от призива за отговорно свидетелстване за Исус.

Връщането на Господа на земята. Ние вярваме, че когато Исус се върне, хората, които са му служили пред най-онеправданите, ще бъдат спасени, заради реалността на спасяващата вяра, която са демонстрирали, служейки на любовта.

Евангелски ангажимент за прост стил на живот

Въведение

„Живот“ и „стил на живот“ очевидно си принадлежат и не могат да бъдат разделени. Всички християни претендират, че са получили нов живот от Исус Христос. Тогава, какъв стил на живот е подходящ за тях? Ако животът е нов, стилът на живот също трябва да бъде нов. (Коментар: Иначе ще се окаже върна поговорката: „Преоблякъл се Илия, огледал се – пак в тия.“ Д.Пр.) Но какви трябва да са отличителните черти на този нов стил на живот? По-конкретно, как християните трябва да се отличават от стилът на живот на хората, които твърдят, че не са християни? И как това трябва се отразява на предизвикателствата на съвременния свят – на неговото отчуждение както от Бога, така и от ресурсите на земята, които Бог е създал за насладата на всички хора?

Въпроси като тези, накарара участниците в Конгреса на световната Евангелизация в Лозана през 1974 да включат в параграф 9 на техния Договор следните изречения: „Всички ние сме шокирани от бедността на милиони хора и сме разтревожени от несправедливостите, които я причиняват. Тези от нас, които живеят в благоденстващи общества, приемаме нашето задължение да разпространяваме простия стил на живот, с цел да допринасяме по-щедро както за намаляването на бедността по света, така и за евангелизирането.“ Тези изречения бяха обсъждани много подробно и стана ясно, че техните изводи трябва да бъдат внимателно изследвани.

Поради това Групата, занимаваща се с теологията и образованието, която беше част от Комитета за световна Евангелизация в Лозана и Групата за етика и общество в Теологичната комисия на Световното евангеликалско дружество се договориха да си кореспондират в един 2-годишен период на проучване, който да завърши с международна среща. Местни групи се събираха в 15 държави. Бяха организирани регионални конференции в Индия, Ирландия и в САЩ. После, от 17 до 21 март 1980 в Лондон се проведе международно съвещание, в което участваха 85 религиозни лидери от 27 държави.

Нашата цел беше да изследваме простия стил на живеене, свързан с евангелизма, подпомагането на бедните хора и справедливостта, тъй като тези три неща бяха споменати в Договорът в Лозана за прост стил на живот. Ние ги разгледахме както от гледната точка на Библията, така и от гледната точка на страдащият свят, т.е. от гледната точка на милиардите мъже, жени и деца, които, въпреки че

са създадени по Божия образ и са обекти на неговата любов, са или неевангелизирани, или се противопоставят на Бога или и двете, и са лишени от евангелието на спасението, и от задоволяването на основните нужди на човешкия живот.

През четирите дни на съвещанието ние живяхме, покланяхме се на Бога и се молихме заедно; изследвахме заедно Библията; чухме подготвените по темата материали, както и някои вълнуващи свидетелства; борехме се да съберем заедно теологичните и икономическите съображения; обсъждахме темите в две пленарни сесии и в малки групи; смяхме се и плакахме, покаявахме се и вземахме решения. Въпреки, че в началото усещахме някакво напрежение между представителите на държавите от Първия и Третия светове, все пак накрая Светия Дух на единството ни отведе в нова солидарност на взаимно уважение и любов.

Над всичко, ние се опитахме да изявим себе си с честност към предизвикателствата, както от светът на Бога, така и от светът на нуждата, за да разпознаем Божията воля и да търсим неговата милост да направи това. В този процес умовете ни бяха напрегнати, съзнанията ни бяха убождани, сърцата ни бяха вълнувани и волиите ни бяха подсилвани...

Ние признаваме, че други хора бяха обсъждали тази тема в продължение на няколко години и бяхме посрамени, че сме изостанали зад тях. Следователно, ние нямаме никакво желание да предявяваме твърде големи претенции за нашата среща или за поетият на нея ангажимент. **Нито пък имаме каквото и да е основание да се хвалим.** Но въпреки това за нас тази седмица беше историческа и трансформираща. Поради това ние изпращаме тази брошура, за да тръгне по нейния път на изучаване от отделни хора, от групи и църкви, с искрената надежда и молитва, че огромен брой християни ще бъдат развълнувани, както бяхме развълнувани и ние, и ще вземат решение, ще поемат ангажимент и ще действат.

Джон Стот,

Председател на работната група по Теология и обучение, Комитет за Световна евангелизация в Лозана

Рон Сайдър

Координатор, група по етика и общество, Теологичната комисия на Световното евангеликалско дружество

Октомври 1980

Предисловие

В продължение на четири дни ние бяхме заедно, 85 християни от 27 държави, за да обсъдим решимостта, демонстрирана в Договорът от Лозана (1974) за "разработване на прост стил на живот." Опитахме се да слушаме Божият глас в страниците на Библията, плачът на бедните и гладни хора, и онова, което си казвахме помежду си. И вярваме, че Бог ни говореше.

Ние благодарим на Бога за неговото велико спасение чрез Исус Христос, за откровението в Библията, което е светлина за нашия път и за силата на Светия Дух да ни направи свидетели и служители в света.

Ние сме разтревожени за несправедливостта по света, загрижени сме за нейните жертви **и сме отведени до покаяние, заради нашето съучастие в тези неща.** Ние бяхме развълнувани и стигнахме до нови решения, които са изразени в този ангажимент...

1. Творение

Ние се покланяме и прославяме Бога като Творец на всички неща, и възхваляваме добротата на неговото творение. В Своята щедрост той ни е дал всичко, за да се радваме и ние приемаме това от ръцете му със смирена благодарност (1Тим. 4:4, 6:17). **Божият творение е белязано чрез богато изобилие и многообразие, и той възнамерява неговите ресурси да бъдат управлявани и стопанисвани за изгода на всички хора.**

Поради това ние осъждаме унищожението на околната среда, разточителството и презапасяването. Ние се възмуцаваме от мизерията на бедните, които страдат като резултат от тези злини. Не сме съгласни с неугледността на аскета. Защото всичко това отрича Божията доброта и отразява трагедията на грехопадението. Ние признаваме нашето собствено участие във всички тези неща и се разкайваме...

2. Управление

Когато Бог създал човека, мъж и жена, по Своя собствен образ, той им дал да господстват над земята (Бит. 1:26-28). Той ги направил управители на земните ресурси и **те станали отговорни пред него като Творец за земята**, която те трябвало да развият и за техните братя, човешките същества, с които те трябвало да споделят земните богатства. **Тези истини са толкова основополагащи, че истинското човешко изпълнение зависи от правилното взаимоотношение с Бога, с ближния и със земята с всичките ѝ ресурси. Човечността на хората се намалява, ако те несправедливо разпределят тези ресурси.**

Чрез нечестно управление, в което не успяваме да запазим невъзстановимите ресурси на земята, да ги използваме напълно или да ги разпределяме справедливо, ние не се подчиняваме на Бога и се отчуждаваме от хората, за които те са били предназначени от Бога. **Поради това ние сме решени да отдаваме почит на Бога като собственик на всички неща, да помним, че ние сме управители, а не сме собственици на никоя земя или имот, които можем да имаме, и да ги използваме в служба на другите, и да се стремим към справедливост с бедните, които са експлоатирани и безсилни да защитят себе си.**

Ние очакваме възстановяването на всички неща при връщането на Христос (Деян. 3:21). Тогава ще бъде възстановена нашата пълна човечност и поради това трябва днес да подкрепяме достойнството на хората.

3. Бедност и богатство

Ние потвърждаваме, че принудителната бедност е престъпление против добротата на Бога. В Библията тя е свързана с безсилието, защото бедните хора не могат да защитават себе си. Божият призив към управляващите е да използват властта си за защита на бедните хора, а не да ги експлоатират. **Църквата е длъжна да се изправи заедно с Бога и бедните против несправедливостта, да страда заедно с тях и да призовава управляващите да изпълняват ролята, която Бог им е възложил.**

Ние ще се борим да отворим умовете и сърцата си за неудобните думи на Исус за богатството. Той казал: „**Пазете се от алчността, животът на човека не се състои от изобилието на имота му**“ (Лука 12:15 – мой превод). Ние сме чували неговите предупреждения за опасността на богатството. Защото то донася тревоги, външен блясък и фалшива сигурност, потискане на слабите и безразличие към страданията на нуждаещите се. Поради това е трудно богат човек да влезе в небесното царство (Мат.19:23), а алчните хора няма да ще бъдат допуснати там. Царството е безплатен дар, който е предлаган на всички, но това е особено добра новина за бедните, защото те се възползват най-много от промените, което то носи.

Ние вярваме, че Исус все още призовава някои хора (може би даже нас самите) да вървим след него в един стил на живот на пълна и то – доброволна бедност. Той призовава всички свой последователи към една вътрешна свобода от съблазънта на богатството (която ни подлъгва, че е възможно да служим едновременно както на Бога, така и на парите) и към жертвена щедрост („**да богатеят в добри дела, да бъдат щедри и готови да споделят,**“ 1Тим.6:18 - мой превод). Наистина, мотивирането и моделът на християнската щедрост не са нищо по-малко от примерът на самият Исус Христос, който, въпреки че е богат, стана беден, за да може чрез неговата бедност ние да станем богати (2Кор.8:9). Това е била скъпо струваща и целенасочена саможертва; ние възнамеряваме да търсим неговата милост и да следваме неговия пример. Ние решихме да опознаем бедните и потиснатите хора, да научим от тях произхода на несправедливостите, да се стремим да облекчим техните страдания и да ги включваме редовно в нашите молитви...

4. Новото общество

Ние се радваме, че църквата е новото общество на новата ера, чийто членове се наслаждават на нов живот и на нов стил на живот. Ранната християнска църква, създадена в Йерусалим на Петдесетница, се е отличавала с качеството на сдружаването, което е било непознато преди. Тези изпълнени със Святия Дух вярващи хора се обичали взаимно до такава степен, че продавали земята, която притежавали и споделяли притежанията си. Въпреки, че техните продажби на собственост и даряването са били доброволни, и че все пак им е останала някаква частна собственост (Деян. 5:4), тя е била направена подвластна на задоволяване на нуждите на обществото. „**Никой от тях не казваше, че нещо, което е имал (преди, сега) е било негово.**“ (Деян.4:32 – мой превод). Това показва, че те са били свободни от егоистичното отстояване на правото на собственост. Вследствие на промените им икономически взаимоотношения „**сред тях нямаше нито един нуждаещ се човек**“ (Деян. 4:34 – мой превод).

Този принцип на щедро и жертвено споделяне, изразяващо се в предоставянето на самите нас и на нашите притежания на разположение на нуждаещите се хора, е била задължителна характерна черта

на изпълнената с Духа ранна църква. Следователно, тези от нас, които са богати в която и да е част на света, са решени да направят повече за облекчаване на нуждите на по-малко привилегированите вярващи. Защото ако не постъпваме така, ние ще бъдем като богатите християни в Коринт, които пиели твърде много, докато бедните братя и сестри били оставяни гладни, и ще заслужим ужилващия упрек, който Павел им отправил заради презирането на Христовото тяло (1Кор.11:20-24). Вместо това, ние трябва да приличаме на коринтяните на по-късен етап, когато Павел ги призовал да дарят част от своето изобилие на осиромашелите християни в Юдея „но да има равенство“ (2Кор. 8:10-15). Това е красива демонстрация на грижовна любов и на християнска солидарност в Христос между неевреи и евреи.

В същият дух ние трябва да търсим начини за извършване съвместно общата църковна работа с минимални разходи за пътуване, храна и място за подслоняване. Ние призоваваме църквите и агенциите на огромните църкви в своето планиране да бъдат напълно наясно с нуждата от почтеност в общия стил на живот и в свидетелстването ни за Исус.

Христос ни призовава да бъдем солта и светлината на света, с цел да затрудним неговото социално загиване и за да светим в неговата тъмнина. Но нашата светлина задължително трябва да свети и нашата сол задължително трябва да е запазила солеността си. Само когато новото общество **е най-очевидно различимо от света** – в неговите ценности, стандарти и стил на живот – тогава то представя на света една радикално привлекателна алтернатива и по този начин оказва своето най-голямо влияние за привличане на хората към Христос. Ние се ангажираме да се молим и да работим за обновяването на нашите църкви...

5. Личен стил на живот

Нашият Господ Исус ни призовава към святост, смирение, простота и задоволство. Той ни обещава и неговата почивка. Но ние признаваме, че често пъти позволяваме на несвяти желания за нарушават вътрешното ни спокойствие. Поради това, без постоянно обновяване на Христовия мир в сърцата ни, нашето настояване за прост стил на живеене ще бъде едностранчив.

Нашето християнско подчинение изисква прост стил на живот, независимо от нуждите на другите. Въпреки това, **800 млн. души на света живеят в шокираща бедност и ежедневно 10000 души по света умират от глад**, което прави незащитим всеки друг стил на живот.

Тъй като някои от нас са били призовани да живеят сред бедните, а други са отворили домовете си за нуждаещите се, всички ние сме решени да развием прост стил на живот. Ние възнамеряваме отново да изследваме нашия доход и нашите разходи, **с цел да се задоволяваме с по-малко и да даряваме повече**. Ние не създаваме никакви правила или наредби, както за нас самите, така и за другите хора. Но ние решаваме да се откажем от разхищението и се противопоставяме на разточителството в личното живеене, обличане, обзавеждане на жилищата, пътуването и строителството на църковни сгради. Ние приемаме различието между необходимостта и лукса, между творческото хоби и празните символи на общественото положение, между умереността и показния блясък, между празнуванията по някакъв повод и обичайното ежедневие и между служението на Бога и робуването на модата. Определянето на мястото, където трябва да мине разделителната линия изисква от нас добросъвестно обмисляне при вземането на решение, заедно с членовете на нашето семейство. Тези от нас, които принадлежат на Запада, трябва да помогнат на братята и сестрите ни от Третия свят за изравняването на нашите стандарти за харчене. Тези от нас, които живеят в Третия свят, признават, че ние също сме изложени на изкушението на лакомията. Поради това ние се нуждаем от взаимното разбиране на другата страна, от окуражение и молитви...

6. Международно развитие

Ние повтаряме думите на Договорът в Лозана: „Ние сме шокирани от бедността на милиони хора и сме разтревожени от несправедливостите, които я причиняват.“ 25% от населението на света се радва на невиждано досега благоденствие, а други 25 % живеят в мъчителна бедност. Това отворително неравенство е недопустима несправедливост – **ние отказваме да се съгласим с това**. Ние призоваваме за Нов международен икономически ред, посветен на справедливото недоволство на Третия свят.

Ние започваме да разбираме по-ясно връзката между ресурсите, дохода и потреблението: **често пъти хората гладуват, защото не могат да си позволят да купуват храна, защото те нямат никакъв доход, защото нямат никакъв шанс да произвеждат и защото нямат никакъв достъп до властта**. Поради това ние приветстваме нарастващия брой християнски агенции за развитие, а не на агенции за подпомагане. Защото преместването на персонал и подходяща технология може да направи хората способни да използват добре техните собствени ресурси, което същевременно ще укрепи тяхното достойнство. Ние решихме да подпомагаме по-щедро проектите за човешкото развитие. Там, където

залогът е живота на хората, не трябва да има недостиг на пари.

Но действието на правителствата е от съществена важност. Тези от нас, които живеят в богати общества, се чувстват засрамени, че нашите правителства до голяма степен не успяват да постигнат своите цели за официално подпомагане на развитието, да поддържат достатъчно складови резерви на храни за спешни случаи или да либерализират търговската си политика.

Ние започнахме да вярваме, че **в много случаи многонационалните компании намаляват местната инициатива в държавите, в които работят и имат склонността да се противопоставят на всяка фундаментална промяна в правителството. Ние сме убедени, че тези компании трябва да бъдат обект на по-силен контрол и отчетност за действията си.**

7. Справедливост и политика

Ние сме убедени, че сегашната ситуация на социална несправедливост е много отворителна за Бога, поради което е нужно да бъде извършена огромна промяна. Това не означава, че ние вярваме в земна утопия. Но в същото време ние не сме песимисти. Промяната ще дойде, въпреки че това няма да стане само чрез ангажимента за прост начин на живот или с проектите за човешко развитие.

Бедността и прекомерното богатство, милитаризма и военната индустрия и несправедливото разпределение на капитала, на земята и на ресурсите, са източниците на власт и на безвластие. **Без смяна на властта чрез структурна промяна, тези проблеми не могат да бъдат разрешени.**

Християнската църква, заедно с останалата част от обществото е неизбежно въввлечена в политика, която е „изкуство за живеене в общество.“ **Служителите на Христос са длъжни да демонстрират своето лидерство в техните политически, социални и икономически обвързаности, и тяхната обич към ближните си, като участват в този политически процес.** След като е така, как можем да допринесем за промяната?

Първо, както ни е заповядал Бог, ние се молим за мир и справедливост.

Второ, ние ще се стремим да образуваме християните в морала и свързаните с него политики и по този начин да правим ясно тяхното виждане и да повишаваме техните очаквания.

Трето, **ние ще действаме.** Някои християни са призвани да изпълняват специални задачи в правителството, в икономиката или в развитието. **Всички християни трябва да участват в активната борба за създаването на справедливо и отговорно общество.** В някои ситуации, подчинението на Бога изисква от нас да се съпротивяваме на несправедливо установеният ред.

Четвърто, ние трябва да сме готови да страдаме. **Като последователи на Исус, на Страданият Слуга, ние знаем, че служението винаги включва страданието.** (Коментар: Отказът на християните от участие в активния обществен и политически живот, с цел защитата на правата на бедните и на справедливостта, прикрива като смокинов лист нежеланието на църквата да страда заедно със страдащите от несправедливото управление. Според мен Господ не толерира такова лицемерие. Д.Пр.) Докато на личната ни обвързаност към промяната на нашия стил на живот без политическо действие за промяна на несправедливи системите **и липсва ефективност, на политическото действие без лична обвързаност му липсва почтеност...**

8. Евангелизация

Ние сме дълбоко загрижени за огромният брой хора по света, които не са чули за „добрата новина“ – евангелието. Нищо от това, което беше казано за стилът на живот или за справедливостта не намалява спешността за разработването на стратегии за евангелизиране, които са подходящи за културните особености в различните райони по света. Ние не трябва да преставаме да прокламираме по целия свят Исус като Спасител и Господ. Църквата все още не е възприела сериозно своята възложена задача да бъде негов свидетел „до края на земята“ (Деян.1:8).

Поради това, призивът за отговорен стил на живеене не трябва да бъде отделян от призива за отговорно свидетелстване. **Защото достоверността на нашето послание е сериозно намалявана, когато това, което говорим, противоречи на начинът, по който живеем.** Не е възможно почтено да разгласяваме спасението, предлагано от Христос, ако е очевидно, че той не ни е спасил от лакомията или ако възхваляваме неговото господство, но самите ние не сме добри управители на нашите притежания, или ако говорим за неговата обич, ако ние затваряме сърцата си за нуждаещите се. Когато християните се грижат един за друг и за онеправданите хора, Исус Христос става видимо по-привлекателен.

И обратното на това – **охолният стил на живот на някои Западни евангелизатори, когато те посещават Третия свят** (Коментар: А защо само „когато посещават Третия свят“ тези евангелизатори трябва да живеят скромно? Това не е ли лицемерие? Скромният стил на живот не трябва ли да бъде живян постоянно, а не само понякога? Д.Пр.), **е разбираемо обиден за много хора.**

Ние вярваме, че по принцип скромното живеене на християните ще освободи значителни ресурси за финансиране и за издържане на персонала, извършващ евангелизирането, както и за развитие. Поради

това, чрез нашето придържане към прост стил на живот ние повторно предоставяме себе си с цялото си сърце на задачата за световната евангелизация...

9. Завъръщане на Господа

Пророците в Стария Завет изобличават идолопоклонството и несправедливостта на Божиите хора и ни предупреждават за идването на Съдния ден. Подобни изобличения и предупреждения ние намираме и в Новия Завет. **Господ Исус ще дойде скоро да съди, да спаси и да царува.** Неговата присъда ще падне върху лакомите хора, (които са идолопоклонници) и върху потисниците. Защото в този ден, Царят ще седне на своя трон и ще отдели спасените хора от изгубените хора.

Тези, които са му служели, служейки на най-нуждаещите се от неговите братя и сестри, ще бъдат спасени, защото реалността на спасяващата вяра е станала явна в служещата обич. А онези, които настойчиво са безразлични към мъката на нуждаещите се, и на Христос в тях, **ще бъдат безвъзвратно изгубени (Мат. 25:31-46).** **Всеки от нас трябва отново да чуе това ясно предупреждение на Исус и отново да реши да служи на него и на онеправданите.** Поради това ние призоваваме нашите братя християни навсякъде по света да правят същото...

Нашето решение

Следователно, понеже сме освободени чрез жертвата на нашия Господ Исус Христос, подчинявайки се на неговия призив, със сърце, пълно със състрадание за бедните, загрижени за евангелизма, развитието и справедливостта, и с искрено очакване на Съдния Ден, ние смирено се ангажираме да развиваме справедлив и прост стил на живот и да се подкрепяме другите да се присъединяват към нас в това посвещение.

Ние знаем, че ще се нуждаем от време за да изработим последиците от това решение и че това е задача, която няма да е лесна. Нека Всемогъщият Бог да ни даде неговата милост, ние да бъдем верни! Амин.

Глава 6

Равновесие

Покойният Дук на Уиндзор, който за кратко време беше Крал Едуард VIII, умря в Париж през май 1972. Същата нощ по британската телевизия показаха един много интересен документален филм. В него имаше откъси от по-ранни филми, в които той беше показан, че отговаря на въпроси за неговото израстване в кралското семейство, за краткото му царуване и за неговото абдикиране.

Връщайки се към спомените си от детинството, той каза: „Моят баща (Крал Джордж V) беше много строг и взискателен човек. Понякога, когато аз бях направил нещо неправилно, той ме поучаваше, казвайки: „Скъпо мое момче, **ти трябва винаги да помниш кой си ти.**“ Ако той си спомнял, че е кралски принц и е обречен да стане крал, той щял да се държи подобаващо, а не погрешно.

И така, **кой сте вие?** Това е въпросът. Съмнявам се, че има някой друг текст в Новия Завет, който дава по-различно и балансирано описание за това, какво означава да бъдем ученик, отколкото 1Пет.2:1-17 (мой превод):

„И тъй, оставете всяка злоба, всяко коварство, лицемерие, завист и всяко злословие. Като новородени деца бъдете винаги жадни за чисто духовно мляко, за да пораснете с него за вашето спасение, защото вкусихте колко благ е Господ. Идвайте при Него, живия камък, отхвърлен от хората, но избран като скъпоценен от Бога, и вие, като живи камъни, сте вграждани в духовен дом, за да бъдете свято свещенство, предлагащо духовни жертви, приемливи за Бога чрез Исус Христос. Затова в Писанието е казано: „Ето, полагам в Сион крайъгълен камък, избран и скъпоценен. И който вярва в него, няма да се посрами.“

И така, за вас, вярващите, Той е скъпоценен, а за невярващите – „камък, който отхвърлиха зидарите, той стана глава на ъгъла“ и е „камък за препъване и камък за съблазн.“ А се препъват онези, които се противят на словото; те за това са и отредени. Но вие сте избрани хора, царско свещенство, свят народ; Божия специална собственост, за да възвестите превъзходството на Онзи, Който ви е призовал от тъмнината в своята чудна светлина. Вие, които някога не бяхте народ, сега сте Божий народ; които не познавахте Божията милост, сега бяхте помилвани.

Скъпи приятели, умолявам ви като заточеници и чужденци (в света) да се въздържате от плътските желания, които воюват против душата ви. Поведението ви сред езичниците нека бъде добро, та когато

ви оклеветяват като злосторници, щом видят добрите ви дела, да прославят Бога в деня на Неговото идване.

И тъй, подчинявайте се, заради Господа, на всеки установен от хората порядък: било на цар като на върховна власт, било на управници като на изпращани от него за наказание на злосторниците и за похвала на добротворците. Защото такава е Божията воля – с добри дела да накарате невежеството на безразсъдните хора да замлъкне. Живейте като свободни хора, но не като използвате свободата за прикритие на злото, а като Божии слуги. Почитайте всеки, обичайте братята по вяра, бойте се от Бога, почитайте царя!“

В една серия от различни метафори, **апостолът илюстрира кои сме ние**. Всяка метафора носи със себе си съответното задължение. Взети заедно, те могат да бъдат наречени описание на християнството според Петър.

Бебета

Причината, поради която Петър оприличава читателите си с новородени бебета е, че те са били родени отново (1:23). **Тогава, какво е новото раждане?** Грешка е да оприличаваме това ново раждане с онова, което се случва, когато биваме кръщавани като членове на църквата. Няма съмнение, че кръщението е тайнството на новото раждане. Иначе казано, то е външната и видима драматизация на това раждане. Но ние не трябва да объркваме символът с реалността или белегът с онова, което той обозначава.

Не, новото раждане е дълбока, вътрешна и основна промяна, извършвана от Светия Дух в нашата човешка личност, чрез която ние получаваме ново сърце и нов живот, и ставаме ново създание. И още нещо, както Исус настоявал в разговора си с Никодим, **това ново раждане е задължително**. Той казал: „*Ти трябва да се родиш отново*“ (Йоан 3:7 – мой превод). Важното е, че ние не се появяваме от новото раждане с разбирането и характера на зрял християнин, още по-малко – с напълно израсли криле на ангел(!), а сме „като новородени бебета“ – слаби, незрели, наранени и най-вече – нуждаем се от израстване. Поради това Новия Завет говори за нуждата ни да израстваме в познанието, светостта, вярата, любовта и надеждата. Затова и Петър пише тук, че неговите читатели трябва да „пораснат“ в тяхното спасение (ст.2). Подобна на това е истината, че те трябва да очистят себе си от „*всяка злоба, всяко коварство, лицемерие, завист и всяко злословие*“ (ст.1), защото (той подмята), тези неща са характерни за бебетата. Следователно, ние трябва да се издигнем над тях и да стигнем до отличителните черти на християнството.

Но как трябва да израстваме ние? Започвайки с картината на новородени бебета, в ст. 2 Петър споменава за „*чисто духовно мляко*“: „*Като новородени деца бъдете винаги жадни за чисто духовно мляко, за да пораснете с него за вашето спасение.*“ Иначе казано, точно така, както редовността на правилното хранене е тайната за здравословното израстване на детето, така и ежедневното редовно хранене с духовна храна, е важно условие за духовното израстване.

Тогава какво е млякото, което трябва да консумираме, ако искаме да израстваме в християнската зрелост? Според варианта TNIV на превода на английски на Библията, това е „*чисто духовно мляко*.“ Гръцкото прилагателно е *logikos*. Това може да означава „**виртуално, символично**“, за разлика от буквалното краве мляко или „**разумно**“, означаващо храна както за ума, така и за тялото, или „млякото на словото“, както се казва в 1Пет.1:23. Със сигурност, Божието слово е задължително за нашето духовно израстване така, както е задължително пиенето на кравето мляко за израстването на тялото. Петър призовава: „...*бъдете винаги жадни за чисто духовно мляко, ... защото вкусихте колко благ е Господ*“ (ст.3). В своят коментар Е. Д. Селуин предполага, че Петър иска да каже: „стръвта на бозаещо бебе.“ Изглежда Петър казва: „Вие научихте какъв е вкусът на Божието слово, сега пийте жадно от него.“

Има огромна нужда от ежедневна дисциплина в християнския живот. Архиепископът на Кентърбъри Уилям Темпъл по време на Втората световна война казал на огромна тълпа младежи:

„Верността на християнският младеж трябва да бъде на първо място и най-силна към самия Христос. Нищо не може да заеме мястото на ежедневното време за интимното общуване с Господа... по някакъв начин отделяйте време за това и се постарайте това да бъде наистина реално общуване.“

Камъни

Втората картина, която Петър рисува, е картината на „живите камъни“ (ст.4-8). Той се обръща от света на биологията (раждане и израстване), към света на архитектурата (камъни и сгради). Досега ние бяхме в родилно отделение и наблюдавахме ново бебе, което жадува за своето мляко; сега излизаме навън и гледаме сграда, която се изгражда. Това е каменна сграда и за нас не е трудно да разпознаем, че това е църква – не от този вид сгради, които знаем днес, а църквата на живия Бог, хората на Бога. Тъй като камъните, от които се изгражда тази сграда са хора, Петър ги нарича „*живите камъни*.“

Нека да се спрем за момент и да се зарадваме, че по целия свят Бог строи своята църква. Другите

вероизповедания (древни и съвременни) може да се възраждат, може светското да навлиза в църквата на Запада, може враждебни групи и правителства да преследват църквата и да я принуждават да мине в нелегалност. **Но църквата продължава да расте.**

Всъщност, нищо не може да разруши Божиата църква. Исус е обещал, че „*портите на ада няма да я надвият*“ (Мат. 16:18). **Коего означава, че църквата ще съществува вечно. Те е неразрушима.** Камък след камък сградата расте, докато един ден ключовият камък (*Коментар: Това е камък с трапецовидна форма, който се поставя в най-високата част на свода и го „заклучва.“ Самото тегло на камъните, от които е изграден свода, притиска надолу и без наличието на цимент конструкцията е почти неразрушима. От римско време са останали виадукти и аквадукти, които са построени по този начин. Д.Пр.*) ще бъде поставен на мястото му и сградата ще бъде завършена.

Тогава как ние се присъединяваме към църквата? Чрез кръщението ние се присъединяваме към видимият, външен образ на църквата. **Но как ставаме членове на Божиите хора?** Вижте ст. 4: „*Идвате при Него, живия камък, отхвърлен от хората, но избран като скъпоценен от Бога, и вие, като живи камъни, сте вграждани в духовен дом.*“ В ст.6-8 Петър събира заедно текстове от Стария Завет (от Исаия и от Псалмите), в които се говори за скали и камъни. **Забележителното е, че после той използва тези образи за Христос, а не за себе си.** (*Коментар: Така се разсейва заблудата, че Петър е този „основен“ камък – виж Мат. 16:18. Д.Пр.*). **Защото Петър не е скалата, върху която ние изграждаме живота си: Христос е Живият камък, който е бил отхвърлен от Израел, но е избран от Бога и е скъпоценен за него.**

Какво е внушението на всичко това? Със сигурност то е, че ние принадлежим един на друг. Ако бебетата имат нужда от мляко, за да израстват, камъните се нуждаят от хоросан, за се съединяват един към друг. Погледнете във въображението си към сградата. Всеки камък е циментиран към другите камъни и така е част от сградата. Нито един камък не виси във въздуха. Всеки камък принадлежи на сградата и не може да бъде откъртен от нея.

Нека да се спрем за момент и да помислим, прилагайки учението на Петър към себе си. **Какво означава Исус Христос за нас?** Дали той е препъни камък, в който се спъваме и падаме? Или той е фундамента, върху който ние изграждаме живота си?

Преди няколко години имах шанса да се срещна и да разговарям с д-р Хорбат Моурар, професор по психиатрия в университета в Илинойс, САЩ. Тогава той беше много известен. Каза ми, че не е християнин и е имал любовно скарване с църквата. Защо? Според него, това е станало, защото църквата не оправдала надеждите му, когато той бил млад мъж и днес продължава да не оправдава надеждите на родителите му. И добави: „*Църквата никога не се научи тайната да бъде общество.*“ Неговият отговор беше една от най-анатемосващите критики срещу църквата, които някога съм чувал. Защото църквата е общество, живи камъни в сградата на Бога.

Ние трябва да уловим отново виждането за църквата като другарско общуване, като живи камъни в сградата на Бога. И нещо повече, има огромна нужда от по-добро качество на хоросана.

Свещеници

Досега Петър ни оприличаваше с новородени бебета, които са длъжни да израстват и с живи камъни, които са длъжни да се обичат и взаимно да се подкрепят. Сега той стига до третата си картина, като ни оприличава със свети свещеници, които са длъжни да се покланят пред Бога.

Тази метафора идва като изненада, даже като шок, за много християни. Но въпреки това, ние не можем да я избегнем. Петър пише, че Бог ни е направил както „*свато свещенство*“ (ст.5), така и „*царско свещенство*“ (ст.9). Какво всъщност иска да каже апостолът?

В дните на Стария Завет израелските свещеници са се наслаждавали на две изключителни привилегии. **Първо, те са се наслаждавали на достъпа до Бога.** Храмът, възстановен от Ирод, бил заобиколен от двор, предназначен само за свещениците, в който на другите хора е било строго забранено да влизат. Единствено на свещениците е било разрешено да влизат в самия храм, а единствено Първосвещеникът можел да влиза в Светая Светих, и то само един път в годината – в Денят на изкуплението. За да подчертае това, законът предписвал всички нарушители на тези правила да бъдат наказвани със смърт. **Това символизира, че достъпът до Бога е бил ограничен само до свещеничеството и бил забранен за обикновените хора.**

Втората привилегия, на която се наслаждавали свещениците, е било принасянето на жертвоприношения на Бога. Миряните донасяли жертвоприношенията си и полагали ръцете си върху главата на тяхното жертвено животно, както за да се оприличат с него, така и да символизират пренасянето на техните грехове върху животното. Но само на свещениците е било позволено да убиват жертвите, да извършват ритуала и да разпръскват кръвта му.

Така, във времената на Стария Завет, достъпът до Бога и извършването на жертвоприношенията са двете привилегии, които са били стриктно ограничени само за свещеничеството. **Но сега в и чрез Исус Христос, това разграничение между свещеника и хората е било премахнато.** Привилегиите, които преди са били ограничени до свещениците, сега са споделяни от всички, защото всички са свещеници. **Цялата църква**

е свещенство. Чрез Христос всички ние се наслаждаваме на достъпа до Бога (ние имаме смелостта да влезем в свято присъствие на Бога – Евр. 10:19-22). Чрез Христос всички ние можем да предлагаме на Бога духовните жертви на нашето богослужение. Това е „свещенството на всички вярващи,“ **което реформаторите възстановили по време на Реформацията.**

Разбира се, някои християни все още са призовавани да бъдат пастори и в Англиканската църква някои пастори са наричани „свещеници.“ Това се прави не защото ние сме забравили нашето реформаторско наследство и ние не твърдим, че свещеническата роля е отказана на миряните. Напротив, това е така, защото английската дума *priest* (свещеник) е в противоречие с думата *presbyter* (старейшина), и няма нищо общо със значението на думата свещеничество. Поради тази причина Англиканите през 17-я век запазили думата *priest* (свещеник) в Молитвената книга на Англиканската църква. Но това може да бъде объркващо. Аз приветствам мъдростта на лидерите на Църквата в Южна Индия и Църквата в Пакистан при подреждането на ранговете в тяхното служение: епископи, презвитери и дякони.

Тогава защо последователите на Христос са наречени „свято свещенство“? Петър ни казва в ст.5: „*вие ... сте вграждани в духовен дом, за да бъдете свято свещенство, предлагащо духовни жертви, приемливи за Бога чрез Исус Христос.*“

Следователно, ние сме свято свещенство, призовано да се покланя пред Бога. Но това ли е всичко? Трябва ли църквата да бъде някакъв вид духовно гето? Дали ние сме погълнати от нашия собствен вътрешен живот? Дали единствените ни собствени дейности са лично израстване (като бебетата), другарско общуване (като камъните в сградата) и поклонението пред Бога (предлагане на Бога на духовни жертви за собствена възхвала)? **А какво става с изгубения и самотен свят извън църквата? Не сме ли загрижени за него?**

Божните хора

Тези въпроси ни отвеждат до ст.9 и 10, в които Петър развива четвърта метафора: „*Но вие сте избрани хора, царско свещенство, свят народ; Божия специална собственост.*“

Тук апостолът свързва църквата с народа или хората, всъщност с Божиите собствени хора или собственост. Очарователното в тези изрази **е мястото, откъдето Петър ги е взел.** Той не ги е измислил, а ги е намерил в Изх.19:5-6, където Бог казал на хората от Израел, току-що освободени от Египет, че ако те спазват своите задължения според договора си с Бога, като се подчиняват на неговите заповеди, те ще бъдат негово скъпоценно притежание (*segullah*), негов народ избран изсред всичките народи на земята, свят народ.

Тук в това писмо, с огромна дързост, дадена му от Светия Дух, Петър взема тези думи от Изход, където те са се отнасяли за народа на Израел и ги използва отново за християнското общество. Днес той ни казва: „Вие, последователите на Исус, сте това, което някога е трябвало да бъде Израел – „свят народ,“ **въпреки че сега вие сте интернационален народ.**

Но защо Бог е избрал Израел? И защо е избрал нас?

Той ни е избрал, не защото ни е харесвал повече от другите хора, **а за да бъдем негови свидетели;** не за да се наслаждаваме, че имаме монопол над евангелието, **а за да можем да възвестяваме „превъзходството на Онзи, Който ви е призовал от тъмнината в своята чудна светлина“** (1Пет. 2:9 – мой превод).

Петър продължава, цитирайки от книгата Осия, че **някога:**

- вие не бяхте хора, а сега сте Божии хора;
- вие не бяхте получили милост, а сега сте получили милост;
- вие бяхте в тъмнина, а сега сте в неговата чудна светлина.

Следователно, сега ние не можем да запазваме тези тези благословии само за себе си!

Чужденци

Досега Петър ни оприличи:

- с новородени бебета, с отговорността да израстват;
- с живи камъни, с отговорността за другарско общуване
- със свято свещенство, с отговорността за поклонение пред Бога
- с Божиите собствени хора, с отговорността да свидетелстват.

Петър има още две картини в разглеждания текст и със ст.11 ни въвежда в петата си картина: „*Скъпи приятели, умолявам ви като заточеници и чужденци (в света) да се въздържате от плътските желания, които воюват против душата ви.*“ Използваните тук гръцки думи са интересни. Думата „чужденци“ обозначава хора, които **нямат никакви права там, където живеят;** а думата „заточеници“ обозначава хора, **които нямат никакъв дом.**

Защо Петър обозначава читателите си с тези думи? Отчасти, защото буквално точно такава е било

тяхното положение. Те са били разпръснати по цялата Римска империя. Те са принадлежали на нещо, което сега се нарича „диаспора“ (1Пет. 1:1) и по-точно, те живеели в 5 провинции: Понт, Галатия, Кападокия, Азия и Витания (които се намират в сегашна Турция). Допълнително, това символизирило духовното им състояние. **Сега, когато били родени отново в Божието царство**, в известен смисъл те станали „заточеници и чужденци“ на земята. Следователно, сега те били граждани на две държави. И понеже тяхното основно гражданство е било небесното гражданство, те били призвани да живеят свята.

Тази представа за святост и за небесно „гражданство“ е опасна истина, **защото тя много лесно може да бъде изопачена**. И наистина, често пъти тя е била използвана неправилно и се е превръщала в извинение, за да се изплъзнем от земните си отговорности. **Карл Маркс не винаги е грешел в твърдението си, че религията е „опиум за народите“ – упоява ги да се примиряват с несправедливостта на сегашното положение, в което се намират, като същевременно им обещава справедливост в идващия свят.**

Но Петър е внимателен и избягва това изопачаване на истината. Защото той преминава веднага от описанието на нашето положение като пътешественици **към нашите отговорности като граждани на земята**. Повече за това – по-късно.

Слуги

Шестата картина показва последователите на Христос като **добросъвестни слуги на Бога** (ст. 12-17) Петър умолява читателите си да живеят такъв добър живот сред невярващите, че те да могат да видят техните добри дела, да се подчиняват на светските власти, да правят добро и по този начин да накарат да престане невежественото говорене на глупостта; да живеят като свободни хора, да не злоупотребяват със свободата си, а да живеят като роби на Бога и да демонстрират истинско уважение към всеки: към другите християни, към Бога и към властите.

Въпреки всичко, независимо от всички тези земни задължения като добросъвестни граждани:

- подчиняване на властите,
- мълчалива критика
- вършене на добро,
- уважение към всеки,

Ние все пак първо принадлежим на небето! Ние сме заточеници и чужденци на земята. Ние сме пътешественици, които пътуват към дома при Бога.

Фактът, че ние сме граждани на небесното царство, фундаментално променя нашето отношение:

- към парите и притежанията, **като гледаме на живота като на пътуване между двата момента на голота;**
- към трагедията и страданията, **като гледаме към тях от гледната точка на вечността;**
- **особено отношението ни към изкушението и греха.**

Ст. 11 описва обмисленият контраст между „греховните желания“ и „душата.“ Ддушата ни пътува по своя път към Бога. Поради това ние трябва да се въздържаеме от вършенето на всяко нещо, което може да попречи на нейния напредък и трябва да живеем свята живот, подготвяйки се за свята присъствие на Бога на небето.

Равновесие

Моите читатели може би се учудват защо озаглавих тази глава с думата равновесие. Причината сега трябва да стане ясна. Ние вървахме след Петър в неговите 6 метафори, които нарисоваха портрета на ученика на Господа. Вижете ги отново:

- като новородени бебета ние сме призвани да израстваеме,
- като живи камъни ние сме призвани към другарско общуване,
- като свята свещенство ние сме призвани да се покланяме пред Бога,
- като собствени хора на Бога ние сме призвани да свидетелстваме,
- като заточеници и чужденци, ние сме призвани да живеем свята живот,
- като слуги на Бога ние сме призвани да бъдем граждани на Божието царство.

Това е красиво разбиране и равновесен портрет. Тези 6 задължения изглежда, че се разпределят в 3 комплекта, всеки от които е уравновесен.

Първо, ние сме призвани както към индивидуално, така и към колективно другарско общуване. Бебетата, въпреки че са родени в едно семейство, притежават собствена идентичност. **Даже близнаците се раждат един по един!** А най-важната функция на камъните, използвани в строежа, е те да бъдат част от нещо друго. Те са предоставили своята индивидуалност на сградата. Тяхната значимост не е в самите тях, а е в цялото. Поради това ние трябва да подчертаваме както нашите индивидуални, така и общите ни отговорности.

Второ, ние сме призвани както да се покланяме пред Бога, така и да работим. Като свещенство ние се

покланяме пред Бога. Като Божии хора ние свидетелстваме за него пред света. Църквата е общество, което се покланя пред Бога и свидетелства за Бога пред света.

Грето, ние сме призвани да бъдем както пътешественици, така и граждани.

Във всеки от тези три комплекта, ние сме призовавани към равновесие, а не да подчертаваме някой от тях за сметка на другите два. Така ние сме както индивидуални последователи на Господ Исус Христос, така и членове на църквата; ние сме както хора, които се покланят пред Бога, така и хора, които свидетелстват за Бога пред света; ние сме като пътешественици, така и граждани.

Почти всички наши провали произлизат от лекотата, с която ние забравяме за нашата разбираема идентичност като последователи на Исус. Нашият Небесен отец постоянно ни казва това, което крал Джордж е казал постоянно на Едуард, Принцът на Уелс: „**Мое скъпо дете, ти трябва винаги да помниш кой си ти, защото ако помниш своята идентичност, твоето поведение ще бъде подобащо.**“

Глава 7

Зависимост

Така наречените „светски“ теолози през 1960-те смело твърдяха, че човечеството е станало пълнолетно и сега ние можем да се освободим от зависимостта си от Бога. Но шокиращата им декларация беше краткотрайна, защото истината е, че ние сме грешници, които са зависими от Бога заради неговата прошка и продължаващата му милост към нас. **Да се опитваме да живеем без него е точно това, което е смисълът на думата „грех.“** Освен това, ние се нуждаем един от друг.

Едно мое скорошно преживяване демонстрира собствената ми слабост и зависимост. В една слънчева сутрин на 20.08.2006 аз трябваше да проповядвам в църквата „Вси светии“ в Лондон. Подреждах някои изпрани дрехи, когато се спънах в крака на един люлеещ се стол и паднах (*Коментар: Тогава Д. Стот, който не е имал семейство, е бил на 85 години. Д.Пр.*) между леглото и една библиотечен шкаф. Веднага разбрах, че си бях счупил бедрото или го бях изместил от хълбочната му става, защото не можех да го движа, а още по-малко – да стана. Обаче бях в състояние да натисна паник-бутона, който носех и добри приятели дойдоха веднага, за да ме спасят. Хю Палмър, пасторът на „Вси Светии,“ намери бележките на проповедта ми и по някакъв начин успя да проповядва моята проповед. Чак после забелязах колко правилно се оказа, че ги бях написал, защото в тях бях включил и текст за Господната молитва (Мат. 6:9-13 и Лука 11:2-4).

Господната молитва се състои от шест молби: три - изразяващи нашата страст за славата на Бога (неговото име, неговото царство и неговата воля), последвани от три изразявания на нашата зависимост от неговата милост (за нашия ежедневен хляб, за опрощението на нашите грехове и за освобождаване от злото). От дълго време ми се струва, че втората част от Господната молитва е подобие на нашето ученичество – нашата загриженост за Божията слава и нашата зависимост от неговата милост. Зависимостта е фундаментално отношение за всички нас, когато произнасяме Господната молитва.

Дже докато проповедта ми за зависимостта е била проповядвана от Хю Палмър, тя донякъде беше илюстрирана от моето тогавашно състояние. За удивително кратко време бях преместен - от пода в носилката, от носилката в линейката, от линейката в болничното легло и от болничното легло - в операционната зала. Събудих се за да установя, че бях милостиво снабден със заменена бедрена става и след известно време оздравях.

Поради това, продължавайки да четете тази глава, не забравяйте моето по-ранно преживяване, легнал на пода, напълно зависим от другите хора. **Аз вярвам, че зависимостта, включено в тези преживявания, могат да бъдат използвани от Бога, за да осъществи по-голяма зрелост във вас.**

Има и друга страна на зависимостта, която преживях и тя беше нова за мен. **Аз бях изкушен да я прикрия**, но мои верни приятели ми казаха да не я крия. Това беше емоционалната слабост, която физическата несигурност понякога извежда на повърхността и която намери своето изражение в плачене.

По природата си аз не съм плачещ човек и най-общо съм считал, че съм сила, а не слаба личност. Бях израснал и възпитан в Ръгби училище, едно от онези така наречени обществени училища, където се предполага, че ще бъдеш научен на философията на вдървената горна устна, **т.е. да бъдеш обезкуражен да даваш външен израз на каквато и да е емоция.** Но тогава прочетох евангелията и открих, че в тях пише, че нашият Господ Исус два пъти е плакал публично: веднъж над неразкаялият се град Йерусалим (Лука 19:41) и друг път – край гроба на Лазар (Йоан 11:35).

Следователно, ако Исус е плакал, се предполага, че и неговите последователи могат да плачат. Но защо аз трябваше да проливам сълзи? Нито бях заплашен, че съм неразкаял се грешник, нито – че ще умра. Дали не изпадах в самосъжаление при вероятността възстановяването на здравето ми да стане бавно и да

продължи дълго? Дали съжалявах заради моето падане и счупването на бедрената ми става? Дали вече съзирах края на моето публично служение? Не, всъщност аз нямах време да приведа в ред мислите си.

Плаках по същия начин и с моя приятел Джон Уайт, който е професор по „Етика и високо рисковата бременност“ в Университетската болница в Лондон и се прочу с неговата защита на светостта на човешкия живот в публичните обсъждания за аборта и ефтаназията. Когато той ме посети в болницата, ние си поговорихме за нашите преживявания на слабост и зависимост, и двамата се разплакахме със сълзи. Вижте как той описва това:

*„В първите дни след операцията Джон Стот имаше епизоди на загуба на ориентация и ярки, и тревожни халюцинации. Освен това той страдаше от неизбежните унижения, когато му извършваха санитарното обслужване и се тревожеше какво би могло да бъде бъдещето му. Докато разговаряхме в болницата, аз си припомних за едно мое преживяване, когато бях сериозно болен и объркан няколко години по-рано. Спомням си, че и двамата се разплакахме, победени от мощното усещане за нашата обща човешка уязвимост и немощ. **Това беше болезнено, но освобождаващо преживяване.**“*

А ето и едно второ и подобно преживяване, този път с участието на Шейла Муур, моя приятелка и физиотерапевт. Тя го описва така:

„Скоро след като пристигна у дома след възстановяването си, Джон току-що се беше върнал да почине в креслото, когато внезапно се разтрепери и въздъхна дълбоко. Аз погледнах нагоре да видя дали не му е станало зле и видях, че сълзи течаха без задръжки по лицето му. Той беше обхванат от неудържимо изпяване на всички насъбрани емоции и от предизвикателството на последните събития, които той толкова търпеливо беше понасял като пациент.

Няма думи, които могат да опишат ставащото по време на такова дълбоко преживяване – просто изразих съчувствие и утешаващо го прегърнах здраво през рамото. След като емоцията постепенно премина, аз го уверих, че това не е необичайно преживяване в такива обстоятелства и че сълзите са много ценно облекчение и форма на изцеление.“

Това изцяло „нехарактерно“ за мен преживяване се случваше внезапно, като пълна изненада и причиняваше известен шок и емоционална болка. Може да е трудно да бъдат обяснени такива преживявания, особено на мъже, които имат склонността да гледат на такива преживявания като унижение. Но същевременно, ако бъдат посрещнати искрено, те могат да бъдат чудесно облекчение. *(Коментар: За разлика от нас, мъжете, жените имат много по-мъдра нагласа. Докато ние потискаме насъбралата се мъка в себе си, без да знаем какво да направим с нея, жената в такава ситуация казва: „Имам нужда хубаво да си поплача.“ Д.Пр.) **Може би си заслужава да гледаме на тези моменти като на дадена ни от Бога подготовка за предстоящи промени в живота ни и като на специален дар от Бога.***

Човекът, който ме отведе при Христос по време на последните ми години като ученик в Ръгби училището, беше преподобният И. Д. Неш, когото всичките ми приятели наричаха с името Беш. Той беше човек с изключително посветеност на Христос и имаше ясно виждане как да спечелва за Христос момчетата от най-добрите обществени училища. По време на спортните лагери или на домашните празненства той беше забележително успешен. Въпреки успеха в своето служение, той не показваше никакви признаци на арогантност; точно обратното, всички които се срещаха с него, говореха за неговото смирение. Мнозина от нас, които бяхме негови приятели, искахме да научим неговата тайна. Беше въздържан да говори за нея, но той ми я разкри.

Един ден двамата с Беш пътувахме с влак и тогава той ми разказа за живота си, когато бил млад. Когато бил малко над 20 годишен, той се разболял тежко. В апогея на болестта той отслабнал толкова много, че даже си мислел, че ще умре. Няма никакви сили и почти не можел да се мръдне. Даже не можел сам да се храни, поради което бил хранен с лъжица. Според думите му, това бил период на усещане на пълна зависимост и същевременно - на унижение. И наистина унижението (humiliation), произлиза от корена смирение, скромност (humility). **Човек, който се спускал до дълбочините на пълната безпомощност, е невъзможно да се изкачи до планинския връх на самоувереността.**

Няколко години по-късно същата истина беше потвърдена от Майкъл Рамзи, архиепископ на Кентърбъри. Говорейки на група хора, преди да бъдат ръкоположени като свещеници, веднъж той избрал смирението като тема на изказването си и в думите му се съдържал следния съвет:

„Благодарете на Бога, често и винаги...благодарете на Бога, внимателно и удивлявайки се заради вашите продължаващи привилегии... Благодарността е почва, в която гордостта не може лесно да израства...“

Внимавайте да изповядвате греховете си. Уверявайте се, че в Божието присъствие сте критични към себе си: това е вашето самоизследване. Подлагайте себе си на Божията критика: това е вашето самопризнание...“

Бъдете готови да приемете униженията. Те може да ви нараняват ужасно, но ви помагат да бъдете смирени. Те може да бъдат малки унижения. Приемайте ги. Може да бъдат по-големи

унижения...**Всички те могат да са малки шансове, за да бъдете малко по-близо до нашия смирен и разпънат на кръста Господ...**

Не се тревожете за общественото си положение...Единственият статут, за който нашият Господ ни заповяда да се тревожим, това е близостта ни с него самият...

Използвайте своето чувство за хумор. Смейте се над нещата, смейте се над житейските абсурдите, смейте се над себе си и над вашата собствена абсурдност. Всички ние сме безкрайно малки и нелепи същества в рамките на Божията вселена. Трябва да бъдете сериозни, но никога да не си придавате важност, защото ако се държите така към каквото и да е, съществува риск и към вас да се отнесат по същия начин. “

Отказът да бъдем зависими от другите е белег на незрялост, а не на зрялост. Добър пример е филмът-трагикомедия „Да возиш мис Дейзи,“ създаден върху основата на пиеса, която е носител на наградата „Пулицер.“ Въпреки, че в нея под повърхността има едно расово напрежение, основният сюжет е развитието на психологическата връзка между двамата главни герой – мис Дейзи, 72-годишна непреклонна вдовица и нейния афроамерикански шофьор Хоки.

Действието започва, когато мис Дейзи катастрофира с колата си, понеже погрешно натиснала педала на газта, вместо педала на спирачката. Синът ѝ Буули ѝ казва, че след тази катастрофа нито една застрахователна фирма няма да я застрахова като шофьор и тя неизбежно ще трябва да си намери шофьор. Тя отказва, но той настоява и накрая намира Хоки, който е возел местния съдия до смъртта му.

В началото, след като го наема, тя не иска да има нищо общо с Хоки. Веднъж тя изсумтява: „Аз нямам нужда от теб, не те искам, не те харесвам!“ Но постепенно, докато мис Дейзи и Хоки прекарват заедно известно време, те постепенно започват взаимно да се харесват, докато, години по-късно, тя му казва: „Ти си моят най-добър приятел. Наистина.“ и хваща ръката му.

Филмът завършва в Денят на Благодарността в дом за стари хора, където сега живее мис Дейзи. Буули и Хоки заедно отиват да я видят, но тя настоява да обсеби Хоки. Той забелязва, че тя не е изяла парчето си торта с тиква и когато тя се опитва да я набоде с вилицата си, той нежно взема чинията и вилицата от нея, и казва: „Нека да ти помогна.“ Той отрязва едно малко парченце от тортата и внимателно ѝ го подава. Тя е доволна. То е вкусно. Той ѝ подава следващо парченце. И още едно.

Филмът разказва за промяната в техните взаимоотношения от първите дни, когато тя отказва да е зависима от него за каквото и да е, **до края, когато тя е зависима от него почти за всичко.** Остаряването е процес, който променя взаимоотношението между мисис Дейзи и Хоки. Когато действието във филма стига до своя край, Хоки е 85-годишен, а мисис Дейзи е 97-годишна.

И даже днес нашите взаимоотношения са обект на промяна. Покойният д-р Пол Торниър (1898-1986), известен швейцарски лекар и психотерапевт, се прочу с книгата си „Значението на личностите“ и демонстрира мисленето си в книгата си „Да се научим да остаряваме“ :

„Ние сме призвани да ставаме по-интимни, да ставаме личности (Коментар: На английски „интимен“ е „personal,“ а „личност“ е „person“ и връзката между двете е много по-ясно видима. Д.Пр.), да посрещаме старостта със всичките си лични ресурси.

Ние предоставихме приоритет на нещата преди личностите, ние изградихме цивилизация, основаваща се вместо на личностите - на нещата. Старите хора са обезценявани, защото те са чисто и просто само личности, чиято единствена стойност е, че са личности, но вече не са производители на нещо.

Когато сме стари...ние имаме времето и необходимата квалификация да бъдем истинско служение за лични взаимоотношения.“

Не трябва да си представяме, че зависимостта е единственото правилно поведение, което трябва да бъде възприето от цялостния последовател на Господа. Има времена и сезони, в които ние сме призовавани да бъдем точно обратното – независими, а не зависими. Всъщност, Мира Чейв-Джонс, която до голяма степен беше отговорна през 1960-те за създаването на християнската консултантска услуга „Грижа и съвет“ в Лондон, написа, че **борбата между зависимостта и независимостта е едно от най-трудните за научаване умения в живота.**

Самият Исус е поучавал, че зависимостта ни расте, когато ние израстваме. След неговото възкресение той казал на Петър: *„Когато беше по-млад, ти сам се обличаше и ходеше там, където ти искаше; но когато остарееш, ти ще разтвориш ръцете си и някой друг ще те облече и ще те заведе там, където ти не искаш да отидеш“* (Йоан 21:18 – мой превод)

Йоан ни казва, че думите на Исус са отнасят конкретно за Петър и за неговата смърт, но в тях се съдържа и един принцип за по-широко приложение, когато остаряваме.

Следователно, въпреки че независимостта е правилна в някои ситуации, аз се връщам обратно при зависимостта, като най-характерното поведение на цялостния християнин. Обръщам се към Джон Уайт, за

който вече говорихме, за едно красноречиво изразяване на приоритета на зависимостта: „**Божият проект за нашия живот е, че ние трябва да бъдем зависими.**“

Ние идваме на този свят напълно зависими от любовта, грижата и защита на другите. Ние преминаваме през друг етап от живота, когато други хора зависят от нас. И повечето от нас си отиват от този свят напълно зависими от любовта и грижата на другите. И това не е зла и разрушителна реалност. **Това е част от проекта, част е от физическата природа, която Бог ни е дал.**

Понякога чувам стари хора, включително и християни, които би трябвало да знаят по-добре, да казват: „Аз не искам да бъда тежест на никой друг. Щастлив съм да продължавам да живея дотогава, докато мога сам да се грижа за себе си, а когато стана тежест, тогава е по-добре да умра.“ **Но това е неправилно. Ние сме проектирани да бъдем тежест на другите. Ти си проектиран да бъдеш тежест за мен и аз съм проектиран да бъда тежест за теб.** И живота в семейството, включително и живота в семейството на местната църква, **трябва да е живот на взаимна обремененост.** „*Носете товарите си един на друг и по този начин ще изпълните закона на Христос*“ (Гал. 6:2 – мой превод)

Самият Христос е приел достойнството на зависимостта. Той бил роден бебе, напълно зависим от грижите на своята майка. Той трябва да бъде хранен, дупето му трябва да бъде изтривано, трябва да бъде изправян, когато е паднал. Но въпреки това, той никога не загубил небесното си достойнство. И накрая, на кръста, той отново става напълно зависим, ребрата му са прободени с копие, разпънат е, неспособен е да мръдне. Поради това, **в личността на Христос ние научаваме, че тази зависимост не може да лиши личността от нейното достойнство и от нейната върховна стойност.**

А ако да бъде зависим е било уместно за Бога на вселената, това със сигурност е уместно и за нас.

Глава 8

Смърт

Осмата и последна отличителна черта на цялостния ученик, която избрах, е смъртта. Нека да поясня. Християнството предлага живот – вечен живот, живот в неговата пълнота. **Но то ясно казва, че пътят до живота е смъртта.** Християнството подчертава това в поне шест области, както ще продължа да покажа в тази глава. **Животът чрез преминаване през смъртта е един от най-трудните за разбиране парадокси, както на християнската вяра, така и на християнския живот.** Както живота, така и смъртта винаги са хипнотизирали хората. Няма никакво съмнение, че ние сме живи и ще умрем.

Животът и смъртта са неопровержими факти, с които ние трябва да се съгласим. Но освен това, те са трудно разбираеми мистерии. Ще ви дам един пример от една сфера, към която имам интерес – орнитологията.

Роджър Тори Петерсон, който умря през 1997, беше доайен на американските наблюдатели на птици и на художниците, рисуващи птици. Той разказваше как е започнал. Когато бил 11-годишен, вървейки в гората, забелязал един вид малък кълвач. Той приличал на купчинка кафяви перца, прилепена към дънера на един дъб.

„Нежно го докоснах отзад. Внезапно това неподвижно нещо завъртя обратно главата си, погледна към мен с разтревожен поглед, после избухна като светкавица от златни криле и отлетя в гората. Приличаше на възкресение – това, което изглеждаше мъртво, беше напълно живо. От тогава до сега, птиците ми изглеждат като най-ярко изражение на живота...Птиците са потвърждение на живота.“

Навсякъде в книгите си Петерсон описва това като „най-важният момент в живота ми.“ Той казва:

„Аз бях завладян от контраста между това нещо, което внезапно стана толкова живо и онова нещо, което считам, че е мъртво.“

Но моята цел в тази глава **не е свързана с живота и смъртта в природата, а е свързана със смъртта и живота в Христос.** Радикалната гледна точка на Библията е да гледаме на смъртта не като край на живота, **а като на врата към живота.**

Библията ни показва желаното великолепие на вечния живот и после настоява, че задължителното условие за живеенето на този живот е - **преди това да умрем.** Казано накратко, Библията обещава живот, до който се стига чрез смъртта и това е единственият начин, за да се стигне до този живот. Поради това апостол Павел описва християните като „*хора, които са оживели от смъртта*“ (Рим. 6:13 – мой превод). Тази гледна точка е толкова различна от предположенията на светския ум, толкова е новаторска, толкова е революционна в своите последици, поради което ние имаме нужда да я видим илюстрирана в шестте различни ситуации, в които, според Новия Завет, тя се проявява.

Спасението

Преди всичко друго, ние виждаме смъртта и живота във връзка с нашето спасение. Защото спасението често пъти е представяно като живот. Павел е писал, че Божият дар е вечен живот (Рим. 6:23), а Йоан е обяснил, че тези, които имат Синът, имат живот (1Йоан 5:12). Освен това е ясно, че отличителната черта на този живот **не е неговата вечност**, а **неговото качество** като живот в новата епоха. Вечният живот е живот, живян в общуване с Бога (Йоан 17:3).

Но единственият начин да влезем в този живот е смъртта. Причината за това е ясна: грехът е бариерата за общуването ни с Бога и „*заплата за греха е смърт*“ (Рим. 6:23). Навсякъде в Библията грехът и смъртта са неразделно свързани, като нарушение и неговото справедливо наказание. Ако ще умрем заради собствените си грехове, това ще е краят за нас. Не може да имаме живот по този начин.

Поради това Бог дойде при нас в Исус Христос. Той застана на нашето място, понесе нашият грях и умря с нашата смърт. Ние извършихме греха. Ние заслужавахме да умрем. Но той умря вместо нас. Простото изявление: „Исус умря за греховете“ е достатъчно. Той не беше извършил нито един собствен грях, заради който би трябвало да умре; той умря заради нашите грехове.

Но ние не можем да се възползваме от тази смърт, ако не поискаме за себе си изгодите от нея. Чрез вяра вътре в нас и кръщение, което демонстрира тази вяра пред света, ние ставаме присъединени към Христос в неговата смърт и в неговото възкресение. Ние умряхме и възкръснахме с него. Следователно, сега ние трябва задължително да „*считаме*“ себе си „*мъртви за греха, а живи за Бога в Христос Исус*“ (Рим. 6:11) – не да претендираме, че сме имунизирани и безгрешни, когато знаем, че ние не сме, а да разберем и да запомним факта, че бидейки едно с Христос, изгодите от неговата смърт стават наши. Ние сме „*живи за Бога*“ чрез смъртта на Исус. (*Коментар: Мъдър е този човек, който пуска това, което не може да задържи, за да вземе онова, което никой не може да му отнеме. Д.Пр.*)

Ученичеството

Същият принцип на живот чрез смъртта действа в ученичеството, така както действа и в спасението. Самият Исус е използвал следния ярък символизъм:

„Тогавя повика тълпата при себе си, заедно с учениците си и им каза: „Ако някой иска да бъде мой ученик, той трябва да се отрече от себе си, да вземе кръста си и да ме последва. Защото, който иска да спаси живота си, ще го загуби, а който загуби живота си заради мен и заради евангелието, ще го спаси“ (Марк 8:34-35 – мой превод)

Ако живеехме в Палестина в условията на римска окупация и ако видехме човек, който носи кръст, или поне напречната греда на кръста, ние нямаше да е нужно да го питаме защо прави това. Не, ние щяхме да разберем веднага, че той е осъден престъпник, който върви към мястото на екзекуцията, защото римляните са принуждавали хората, които са осъдени на смърт, да носят техния кръст до мястото на екзекуцията.

Това е драматичният образ, който Исус е използвал за отричането от себе си. **Защото ако вървим след Исус, има само едно място, към което ние можем да отидем – мястото на смъртта.** Както Дитрих Бонхьофер е написал в книгата си „Цена на ученичеството“ (*Коментар: Която съм превел и можете да я намерите на <http://methodist.bg/resursi/knigi/> Д.Пр.*): „Когато Христос призовава някой човек, той го кани да дойде и да умре.“ И още нещо, **според Лука, ние ежедневно трябва да носим кръста си** (Лука 9:23), **а ако не правим това, ние не можем да бъдем негови ученици** (Лука 14:27).

Това учение влиза в директен сблъсък движението за „Човешкия потенциал“, както и с движението „Нова Ера.“ Карл Роджърс (*Коментар: 1902-1987 – американски психиатър, основател на теорията за клиентско ориентирания подход. Считан е за един от най-влиятелните психиатри на 20-я век. Д.Пр.*) поучава, че хората се характеризират не чрез патологията (както е учел Фройд), а чрез потенциала си и Абрахам Маслоу подчертавал нуждата от само-актуализация. Думите на Исус за „спасяването“ и „загубването“ на нашия „живот“, въпреки че със сигурност могат да бъдат свързани с мъченичеството, значението им не се ограничава само за мъчениците. Защото нашия „живот“ е наша психика, нашият „аз“ и в други варианти на превод е използван възвратното местоимение „себе си.“

Поради това бихме могли да парафразираме ст. 35 така: „*Който е решен да се държи за себе си и да живее за себе си, ще загуби себе си. А който е готов да умре, да изгуби себе си, да пожертва себе си в служба на Христос и на евангелието, ще* (в моментът на пълното изоставяне на себе си) **намери себе си и ще открие своята истинска самоличност.**“ **Следователно, Исус наистина обещава истинско самооткриване, заплащайки със само-отричане и истински живот – на цената на смъртта.**

Това учение на Исус е било обогатено от апостол Павел. В Галатяни той обявява, че е бил разпънат на кръста с Христос (2:20) и че всички, които принадлежат на Христос, са разпънали на кръста тяхната греховна природа, с всичките нейни страсти и желания (5:24). Това е „умъртвяването“, т.е. убиването или

отказът от нашата греховна, угаждаща на самите нас природа. **Най-ясното твърдение на Павел за това е в Рим. 8:13:** „*Защото, ако живеете според греховната природа, вие ще умрете; но ако чрез Духа умъртвявате престъпленията на тялото, вие ще живеете*“ (мой превод).

Това е стих, който очертава ясно контраста между живота и смъртта. Той потвърждава, че има вид живот, който всъщност води до смърт, а има и вид смърт, който води всъщност до живот. Следователно, ако искаме да живеем живот на истинско осъществяване, ние трябва да умъртвим (да отхвърлим) всяко зло. Както пише Мартин Лойд-Джонс (*Коментар: 1899-1981 – английски протестант, лекар, пастор и автор. В продължение на 30 години е бил пастор в църквата в Уестминстър Д.Пр.*) „**Все повече и повече се уверявам, че повечето хора изпадат в беда в живеенето на християнския живот, защото те си угаждат духовно.**“

Обратното, ако отхвърлим злото, ние ще живеем. Единственият начин да влезем в пълнотата на живота е да умрем, още по-добре – да умъртвим, даже да разпънем на кръста, т.е. напълно да изоставим нашата само-угаждаща си природа и всичките нейни желания.

Пуританът Джон Оуен подчертал това в своя трактат „Умъртвяване на греха във вярващите“, публикуван през 1656, където написал: „*Омразата към греха като грях, не само като нещо оскърбително или тревожно...лежи в основата на цялото истинско духовно умъртвяване*“ (гл.8). **Следователно е решаващо важно да воюваме против живеещия в нас грях, а не да се приспособяваме към него.** Задължително трябва **да избягваме** *„великото зло на говоренето за мир и прекратяването на тази война срещу греха вътре в себе си“* (гл.13). Такова безкомпромисно умъртвяване е възможно единствено чрез Светия Дух. Много по-лесно е слепец да прогледне или глух човек да започне да чува, отколкото да се извърши истинско умъртвяване на един грях без участието на Светия Дух. (гл.7).

Мисия

Мисията е третата област, в която действа принципът „живот чрез смъртта.“ Въпреки, че е неизбежна характерна черта на мисията, често пъти страданието е пренебрегвано. Следователно е нужно да разберем библейската основа на страданието, преди да разгледаме някои негови прочути примери.

Да вземем чудното описание на образа на слугата на Господа в Ис. 42-53. Неговото призвание е да донесе светлината на спасението на народите, но първо той ще трябва да изтърпи осмиването, подигравките и преследването. Отново, преди да може да **„удиви много народи“** (52:15), той ще бъде презрян и отхвърлен от другите, и ще излее живота си в смърт.

Дъгълс Уебстър в книгата си „Да, на мисията“ прави убедително изложение на тази тема:

„*Рано или късно, мисията отвежда до страдание. Според библейското разбиране...слугата задължително трябва да страда...страданието прави служението да е резултатно...**Всяка форма на служение води до някаква форма на кръста.** Самата форма на служението е разпъване на кръст. Ние можем да разберем служението единствено от гледната точка на Кръста.*“

Исус ясно гледа на себе си като на страдащият слуга, който изпълнява предсказанията на пророците и говори за нужното място на страданието в служението. Когато представители на гърците отишли при Филип с молба да видят Исус, Исус отговорил:

„*Дошъл е часът за Синът човешки да бъде прославен (на кръста). Истина, истина ви казвам: ако житното зърно не умре, падайки на земята, то си остава само едно зърно. Но ако умре, то ражда много зърна. Тези, които обичат живота си, ще го загубят, а онези, които мразят живота си в този свят, ще го запазят за вечен живот.* (Йоан 12:23-25 – мой превод)

Тук отново, въпреки че сега това се отнася за контекста на мисията, а не на ученичеството, Исус използва езика на живота и смъртта, **и подчертава, че смъртта е пътят към живота.** Единствено чрез неговата смърт добрата новина – евангелието, ще бъде разпространено по целия езически свят. Смъртта е пътят към плодотворността. **Ако не умре, житното зърно остава само. Но ако умре, то се умножава.** Това е валидно за Месията; същото е валидно и за обществото на Месията, за което той казва: „*който служи на Мен, е длъжен да Ме последва*“ (Йоан 12:26 – мой превод).

Библейската основа за страданието в мисията ще бъде непълна без позоваването на апостол Павел. Разгледайте това негово необикновено твърдение: „*Така че смъртта работи в нас, а животът работи във вас*“ (2Кор. 4:12 – мой превод). Тук апостолът се осмелява да твърди, че други хора ще живеят чрез неговата смърт. Той дали не е полудял? **Не!** Дали наистина това е смисълът на това, което той казва? **Да!** Разбира се, **това не означава,** че неговото собствено страдание и смърт могат да допринесат за спасението, както това правят страданията и смъртта на Исус Христос. Смисълът е следния: хората получават живот чрез евангелието, **а тези, които проповядват вярно евангелието, страдат заради това.** (*Коментар: Следователно, това е критерият за оценка на дейността на църквата и на християните – дали разпространяват вярно евангелието и дали страдат заради това. Д.Пр.*)

Павел е знаел какво говори. Евангелието, което той е оповестявал е било, че спасението е на разположение, **при еднакви условия,** както за юдеите, така и за езичниците – **единствено чрез вяра.** Това

възбудено фанатичното противопоставяне от юдеите - което било толкова голямо, **че изобщо не е преувеличено да кажем, че езичниците дължат спасението си на неговата готовност да проповядва вярно евангелието и да страда заради това. Той е бил готов за умре, за да могат те да живеят.**

Историята на християнската църква е била украсена от смели мисионери, които са рискували живота си заради евангелието и които са видели израстването на църквата вследствие на това. Ще спомена само два примера – един, свързан с отделен човек и друг – свързан с цяла държава.

Отделният човек е Адонирам Джъдсън от Бирма (сега Мианмар). Когато предложил на жена си Ан, той ѝ казал: „**Дай ми ръката си и да идем заедно в джунглите на Азия, и там умри заедно с мен за каузата на Христос.**“ Пристигнали в Рангун през 1813 и веднага се посветили на изучаването на бирманският език и култура. Чак след 6-тата година след пристигането им, Адонирам се почувствал способен да проповядва на местния език първата си проповед и чак след 7-мата година регистрирал първият новопокръстен християнин. Изразходвал 20 години, за да преведе цялата Библия на бирмански език. Освен това написал трактати, катехизис, граматика и англо-бирмански речник, който все още се използва.

Страданията му били големи. Овдовял два пъти и загубил 6 от децата си. Той и семейството му били постоянно нападени от болести. По време на англо-бирманската война той бил заподозрян, че е шпионин и прекарал почти 2 години в затвора, окован с верига, понасяйки горещина и мръсотия. По време на 37-годишната си служба като мисионер той се върнал само веднъж у дома в САЩ.

Но в резултат от неговата „смърт и погребение“ в земята на Бирма, той родил много плод. Когато той и Ан пристигнали в Бирма, по време на първия неделен ден на 1813, само те двамата участвали в Господната Трапеза, защото нямало друг християнин, когото да поканят. Но когато умрял 37 години по-късно през 1850, той оставил повече от 7000 кръстени местни хора, разпределени в 63 църкви. А сега се предполага, че в Бирма има повече от 3 мил. християни.

Вторият пример е свързан с огромната държава Китай. Когато комунистите взеха властта, всички чуждестранни мисионери бяха принудени да си заминат и се предполагаше, че там има около 1 милион протестанти-християни. Днес предполагам, че там има около 70 милиона християни. *(Коментар: Твърди се, че към 2020 в Китай има поне 100 милиона християни. Д.Пр.)*. Как можем да си обясним това? Тони Ламберт е написал следното:

„Причината за растежа на църквата в Китай и за изблика на истинско духовно съживление в много райони по света, е неразривно свързан с цялата теология на кръста...Яркото послание на църквата на Христос е, че Бог използва страданието и проповядването на разпънатия на кръста Христос, за да излее съживлението и да изгради църквата. Дали ние, жителите на Запада, все още искаме да чуем?...Църквата в Китай...измина пътя до кръста. Животът и смъртта на мъчениците през 1950-те и 1960-те родиха богата реколта.“

„Смъртта,“ с която сме призовани да умрем, като условие за плодородност, може да бъде и по-малко драматична от мъченичеството. Независимо от това, тя е истинска смърт, специално за мисионерите, които се противопоставят на съвременната култура. За тях това може да означава смърт за удобството и лесния живот или отделяне от дома и от роднините; или смърт на личната амбиция, когато те отхвърлят изкушението да се изкачват по стълбата на професионалната кариера и вместо това се задоволяват да останат смирени слуги на Господа; или смърт към културния империализъм, отказ да величаят тяхната наследена култура (въпреки, че тя е част от тяхната идентичност) и вместо това да се оприличават с културата на тяхното осиновление. По тези и по много други начини, ние можем да бъдем призовани да „умрем,“ като начин да стигнем до живота на плодородността.

Преследване

Четвъртата област, в която се установява, че смъртта е път до живота, е физическото преследване. Още веднъж – един изключителен пример за това е бил апостол Павел. Малцина християни са страдали по начинът, по който е страдал той – бит с бичове, бит с хвърляне на камъни по него, затварян, линчуван и претърпявал корабкрушения. Наистина, толкова крайно е било бруталното отношение, което е получавал, че понякога той го описва като вид „смърт,“ а освобождението от нея – като вид „възкресение.“ В средата на неговата велика глава за възкресението (1Кор.15:31) той написал: „*Аз всеки ден умирам*“, искайки да каже, че е бил постоянно излаган на опасността да умре. Вижте пълното описание на неговото твърдение:

„Искаме също да знаете, братя и сестри, за нашата мъка, която ни сполетя в Мала Азия. Бяхме под огромно напрежение – свръх силите ни да го понесем, така че ние се отчаяхме от самия живот. Всъщност, ние усещахме, че сме получили смъртната присъда. Но това се случи, за да не можем да уповаваме на себе си, а на Бога, който възкресява мъртвите. Той ни спаси от такава смъртна опасност и отново ще ни спаси. На него се надяваме, че той ще продължи да ни спасява.“ (2Кор.1:8-10 – мой превод)

По никакъв начин това не означава, че всички обсадени християни ще бъдат спасявани от смъртта

така, както е бил спасен Павел. На християните не е обещан нито имунитет, нито освобождение от страданието. Вместо това, даже посред смъртта, ние можем да живеем.

„Винаги носим в тялото си белезите на смъртта на Исус, за да се прояви в тялото ни и животът на Исус. Защото ние, които сме живи, винаги сме предавани на смърт заради Исус, за да се прояви в смъртното ни тяло животът на Исус“ (2Кор.4:10-11 – мой превод).

Това забележително твърдение обявява, че ние можем едновременно да сме **както живи, така и умрели**. Обърнете внимание, че съществителното „тяло“ и наречието „винаги“ се повтарят в ст. 10 и 11. Ние винаги споделяме в тялото си както смъртта, така и животът на Исус. **Даже когато физически сме измъчвани и разбираме, че можем да умрем, ние можем да се ползваме от духовната енергия на Исус.** Даже преди да е извършено възкресението, ние живеем възкресеният живот на Исус. По такъв начин: *„умиращи, но въпреки това, продължаваме да живеем“* (2Кор. 6:9 – мой превод).

Какъвто и да е бил трънът в плътта на Павел (някои хора считат, че това е била някаква болест, а други хора – че е преследването), със сигурност това е бил някакъв вид физически проблем. И въпреки, че Павел е молел да бъде освободен от този трън, вместо това на него му било обещана силата на Христос, в неговата слабост. **И наистина, в сърцевината на писмата на Павел до църквата в Коринт е истината за сила чрез слабост, за слава чрез страдание и за живот чрез смърт.**

Накрая Павел не бил освободен, а екзекутиран. Той подпечатал своето свидетелстване с кръвта си. А в последната книга на Библията хората на Бога са предупредени за преследването и мъченичеството. Исус казал на църквата в Смирна: *„Не се страхувай от това, от което скоро ще пострадаш...Бъди верен, даже до точката на смъртта и аз ще ти дам живот, като корона на твоята победата“* (Откр.2:10 – мой превод)

Д-р Пол Маршал от Института за изследване на изследване на Християнството в Торонто, Канада, пише в книгата си „Тяхната кръв вика“ за *„трагедията на съвременните християни по целия свят, които умират заради вярата си.“* Той пресметнал, че 200 млн. християни по целия свят живеят в ежедневен страх от тайната полиция, която ги преследва от името на държавата. В повече от 60 държави по света християните са тормозени, малтретирани, затваряни, измъчвани и убивани просто заради вярата им. Но „въпреки преследването, Християнството по цял свят бързо расте.“

Мъченичество

Ще забележите, че в моето разглеждане на темата за „живот чрез смърт“ аз отделям мъченичеството от преследването. Причината за това не е, че аз не съм забелязал, че те се припокриват (а те наистина се припокриват), а защото според Библията, на мъчениците ще бъде оказана специална почит в новия свят (виж Откр. 20:4).

Поради това започвам тази част, като ви запознавам с д-р Йосиф Тон, ученик на Исус Христос, който чрез живота и учението си показал, че страданието – и даже смъртта – е неотделима съставна част от християнското ученичество. Йосиф Тон е румънски християнски лидер, роден през 1934, който станал пастор на баптистката църква в Орадя, област Трансилвания, в Румъния, която сега е световно известен баптистки център. След 4-те първи години на успешното му служение като пастор, любопитството на комунистическите власти пораснало и той бил арестуван и разпитан. След това му била предоставена възможността да емигрира от Румъния и да се установи в САЩ, където той започнал да пише докторат и получил титлата доктор от Евангелския институт в Белгия. Темата на неговото изследване била „Страданието, мъченичеството и наградите на небето,“ което после било публикувано като книга.

По време на потисническият режим на Николае Чаушеску, Йосиф Тон в една от първите си публични проповеди разказал как властите го заплашили, че ще го убият. Той отговорил: **„Господа, вашето най-силно оръжие е убиването. А моето най-силно оръжие е готовността да умра.“**

Един от тези, който беше „верен до смърт,“ беше Дитрих Бонхьофер. *(Коментар: Превел съм неговата книга „Цена на ученичеството.“ Можете да я намерите на <http://methodist.bg/resursi/knigi/>. Д.Пр.)* Той бил затворен в концлагер във Флосенбург. В неделя, на 8.04.1945 *(Коментар: Само 2-3 седмици, преди този район да бъде завзет от американските войски. Д.Пр.)* той провел едно кратко богослужение. Едва успял да завърши последната си молитва, когато вратата се отворила, двама мъже в цивилни дрехи влезли и казали: „Затворник Бонхьофер, пригответи се **да дойдеш с нас.**“ Всички затворници знаели, че думите „да дойдеш с нас“ означават само едно нещо – ешафода. Тогава Бонхьофер казал: **„Това е краят, а за мен е началото на живота.“** *(В предговора на книгата „Писма и документи от затвора,“ стр.11.)*

Смъртност

Досега разгледахме 5 области, в които смъртта е път към живота. Ние видяхме това в спасението (**Христос умря, за да можем да живеем ние**), в ученичеството (**ако умъртвим погрешните дела на тялото, ние**

ще живеем), в служението (семето трябва да умре, за да се умножи), в преследването (да умираме, за да можем да живеем) и в мъченичеството. Но сега, в тази част, ние ще разгледаме нашата смъртност и смъртта на нашето физическо тяло. След като по времето на писането на тези редове, поради милостта на Бога, съм достигнал 89-годишна възраст, моите читатели ще разберат, че аз съм размишлявал много за тези неща. **Краят се вижда. Аз бях окуражен от парадокса на живота чрез смъртта.**

Смъртта внушава ужас в много хора. Широко известно е отношението на Уди Алън към смъртта. Той счита, че тя е тотално унищожение на човека и е „абсолютно вцепеняваща в нейния ужас.“ Той шикалкави: „*Не, че аз се страхувам да умра. Аз просто не искам да бъда там, когато това се случи.*“

Друг подобен пример е даден от американският юрист и философ Роналд Дуоркин, който е преподавал в университети в Лондон, Оксфорд и в Ню Йорк. Той е написал: „Централният ужас на смъртта е забравата – ужасяващото абсолютно умиране на светлината...Смъртта властва, защото тя не само е началото на нищото, но е и край на всичко.“

Но за християните, в смъртта не се съдържа никакъв ужас. Наистина, процесът на умирането може да бъде мръсен и непристоен, и тлението, което следва след нея не е приятно. Самата Библия признава това, като нарича смъртта „последният враг, който трябва да бъде унищожен“ (1Кор. 15:26 – мой превод). Същевременно ние твърдим, че „Христос Исус...унищожи смъртта“ (2Тим.1:10). **Той лично я е победил чрез своето възкресение, така че тя вече не притежава никаква власт над нас.** Следователно ние можем да извикаме предизвикателно:

„*О, смърт, къде е твоята победа? О, смърт, къде е твоего жилище?*“ (1Кор. 15:55 – мой превод)

Победата над смъртта е едно нещо; а дарът на живота е друго нещо. Но поради затруднението при дефинирането на вечния живот, авторите на Библията имат склонността да прибегват до картинния език. Например, апостол Йоан описва хората на Бога, казвайки, че техните имена са записани в книгата на живота (Откр. 3:5; 21:27), че те се радват на постоянен достъп до дървото на живота (Откр. 2:7; 22:2) и че те пият обилно от водата на живота (Откр. 7:17; 21:6; 22:1, 17).

„*Но някой ще попита: „Как са възкресявани мъртвите? С какъв вид тяло ще дойдем?“* (1Кор.15:35 – мой превод). Същият вид въпрос (според Павел, това е глупав въпрос) се задавам често и днес. Ние отговаряме, като привличаме вниманието към връзката между семето и цветето, което се ражда от него. Ще има важна приемственост между двете (напр. синапеното семе произвежда само синапени растения) (Коментар: Нито теорията на Дарвин „За произхода на видовете“, нито опитите на прочутия някога съветски учен академик Лисенко могат да обяснят и да създадат промяна на един вид растение, животни, насекомо или каквото и да създаване от един вид в друг вид. Има само мутации, но никога семето на домата няма да роди краставица или тигер. Д.Пр.) Но липсата на приемственост е още по-очевидна. Семето е голо и грозно, но родените от него цветя са колоритни и красиви. Така ще стане и с нашето възкресено тяло. То ще запази известна степен на приемственост с нашето сегашно тяло, но ще има нови черти, които ще надвишават всичките ни мечти (1Кол.15:35-44).

Нещо повече, това, което е истина за възкръснатото тяло, по някакъв начин ще се отнася и за новото небе и новата земя. Исус нарекъл това с думата „обновление“ (*palingenesia*, Мат.19:28). Защото тялото ще бъде възкресено; а светът ще бъде обновен. И така както ще има смес от приемственост и липса на приемственост между двете тела, със сигурност ще се случи същото между двата свята. **Цялото творение ще бъде освободено от робството на разлагането (Рим.8:18-25). Тези велики очаквания ще бъдат част от вечния живот, в който ще ни отведе смъртта.** Ето, това е, което се обявява в много гробища и на много надгробни плочи: *mors janua vitae* – **смъртта е вратата към живота.**

Размишлявайки за смъртта и стремежи се да се подготвя за нея, аз постоянно се връщам при един мощен призив на философията на Павел за живота и смъртта:

„*За мен да живея е Христос, а да умра е придобивка. Ако трябва да продължа да живея в тялото, това за мен ще означава плодотворен труд. Все пак, какво да избира? Не знам! Разкъсан съм между двете; имам желание да замина и да бъда с Христос, което е много по-добре.*“ (Фил.1:21-23 – мой превод)

Казано с една дума, **за Павел, животът означава Христос.** Той не можел да си представи живот без Христос. Следователно, е било наистина логично той да иска да умре, защото смъртта ще му донесе придобивка, т.е. - още повече Христос. Въпреки това той знаел, че ще остане да живее малко по-дълго, защото за него на земята имало много работа да върши.

Обикновено се счита, че е опасно да се спори, черпейки основания от някаква аналогия. Но изглежда че тук Павел си позволява да прави това. **Принципът е ясен. Ако за нас живота означава Христос, тогава за нас смъртта да донесе придобивка.** Наистина, бъдещият животът ще бъде „много по-добър“ от живота на земята.

Например:

- Ако богослужението на земята с хората на Бога е дълбоко задоволяващо (което е така), тогава богослужението с всичко на небето ще бъде много по-възбуждащо.

- Ако сърцето ни гори вътре в нас винаги, когато Библията е отваряна за нас, цялата истина ще бъде

още по-вълнуваща.

- Ако сега славата на залеза на слънцето ни трогва, на какво ли ще прилича красотата на новото небе и на новата земя?

- Ако сега ни вълнува другарското общуване на противопоставянето на господстващата култура, огромните тълпи на небето от всеки народ, племе и език ще ни накара да се радваме, когато накрая се съберем заедно.

- Ако понякога знаем какво е да се „*радваме с неизказана радост и пълни със слава*“ (1Пет. 1:8 – мой превод), ние ще я очакваме по-често там, където няма да има нито тъга, нито сълзи.

Съществуват само примери на човешкия опит. Във всеки случай е подходящо да използваме сравнението “по-добро засега.” Наистина, когато размишляваме за бъдещия живот, сравнението е наистина неподходящо и е подходящо да използваме превъзходната степен. Това е причината, поради която, когато размишляваме за бъдещето, което ни очаква, ние винаги казваме: „*Най-доброто все още предстои да дойде.*“

За да обобщим, в тази глава ние разгледахме 6-те области, в които намираме парадоксалния принцип на живот чрез смърт: спасението, ученичеството, мисията, преследването, мъченичеството и смъртността. Във всеки случай ние трябва да поддържаме и двете страни на уравнението: смъртта и живота.

От едната страна, ние *не трябва да подценяваме* славата на живота, който ни е предложен в евангелието: вечният живот, който е наш чрез вяра в Христос или интензивният живот, който е наш, ако умъртвим желанието на нашата греховна природа, или вътрешната жизненост, на която можем да се радваме посредством физическата ни слабост и смъртност, или плодородността, която е обещана на тези, които са верни в тяхната мисия, или утешението, което ни е дадено посредством преследването и перспективата на мъченичеството, или – повече от всичко – финалният възкресен живот в новото творение. Във всичките тези пътища Бог е обещал, че тези, които умрат, ще живеят.

От друга страна, *не трябва да подценяваме* размера на цената на този вид смърт, която единствена ни води до живот; смърт за греха чрез оприличаване с Христос, смърт за егото, когато вървим след Христос, смърт за амбицията в мисията за борба с господстващата култура, смърт за сигурността в живеенето в преследване и в мъченичество, и смърт за този свят, когато се подготвяме за нашата финална съдба.

Смъртта е противоестествена и неприятна. В един смисъл, тя ни дарява с ужасен край. Смъртта е край. Но въпреки това, във всяка ситуация смъртта е път към живота. Следователно, ако искаме да живеем, ние задължително трябва да умрем. А ние ще бъдем готови да умрем, само когато виждаме славата на живота, към който ни отвежда смъртта. Това е радикалната и парадоксална християнска гледна точка. Истинските християни са точно описани като “*хора, които са оживели от смъртта*“ (Рим.6:13 – мой превод).

Заклучение

Вие Ме наричате Учител и Господ

Ние разгледахме 8 характерни черти на тези хора, които искат да вървят след Исус и които разгледани заедно оформят моят портрет на цялостния ученик.

Няма никакво съмнение, че аз извърших подбора на тези черти и този мой подбор беше донякъде условен. Но все пак, има характерни черти на ученичеството, които бих желал да видя във всеки ученик на Исус, *и най-вече – в себе си*. Без никакво съмнение вие ще поискате да напишете ваш собствен списък. Надявам се че той ще бъде изцяло съобразен с Библията, ще отразява вашата собствена култура и житейски опит и ви пожелавам успех в това начинание.

Не мога да завърша по по-добър начин от това, да чуя и да се вслушам в думите на Исус, казани в Горната стая: „*Вие Ме наричате Учител и Господ и право казвате, защото съм такъв*“ (Йоан 13:13). Основата на цялото ученичество е нашето решение не само да наричаме Исус с учтиви титли, *а да се придържаме към неговото учение и да се подчиняваме на неговите заповеди*.